

Svatoanenské LISTY

4/2024

Čtvrtletník FNUSA V BRNĚ
www.fnusa.cz

ROZŠIŘUJEME PÉČI NOVÝMI ODDĚLENÍMI

REKONSTRUJEME HELIPORT

ZLOM V BUNĚČNÉ TERAPII

Podepsali jsme memorandum s nemocnicí v Keni

Prevence je v boji s dekubity klíčová

Fyzioterapeut ze sv. Anny zaměřil na Olympijské hry v Paříži

Zaměstnanci předvedli svůj talent v rámci výstavy

Noc vědců na ICRC odhalila proměny, které se odehrávají ve světě kolem nás

Iva Hořicová pomáhá sportem pacientům s neurodegenerativními onemocněními

MEDICÍNA

AKTUALITY,
SPOLEČNOST

VĚDA, VÝZKUM,
VZDĚLÁNÍ

Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně

se sídlem
Pekařská 53, 602 00 Brno
IČ: 00159816

ÚSEK OŠETŘOVATELSKÉ PÉČE PŘIJME DO HLAVNÍHO PRACOVNÍHO POMĚRU:

VŠEOBECNÉ A PRAKTICKÉ SESTRY DO SMĚNNÉHO PROVOZU

ODBORNÉ POŽADAVKY:

- ▲ SŠ/VŠ vzdělání,
- ▲ uživatelská práce s PC,
- ▲ odpovědný přístup k práci,
- ▲ morální a občanská bezúhonnost.

NÁSTUP: ihned.

Pisemné přihlášky společně s motivačním dopisem, doložené strukturovaným životopisem s uvedením údajů o dosavadní praxi (možno i absolvent) zasilejte na e-mailovou adresu:
pavla.vymazalova@fnusa.cz

Kontakt/dotazy: Mgr. Jana Zvěřinová, náměstkyně pro ošetrovatelskou péči, tel. č.: 543 182 015, e-mail: jana.zverinova@fnusa.cz

NABÍZÍME:

- ▲ stabilní platové a pracovní podmínky (platové podmínky dle nařízení vlády č. 564/2006 Sb. v platném znění),
- ▲ profesní růst,
- ▲ možnost kontinuálního vzdělávání,
- ▲ zázemí fakultní nemocnice v centru Brna,
- ▲ zaměstnanecké výhody:
 - 5 týdnů dovolené,
 - „Sick days“ – dva dny na zotavenou,
 - závodní stravování vč. příspěvku na stravu,
 - slevy a příspěvek na nákup v nemocničních lékárnách,
 - příspěvek na penzijní připojištění a životní pojištění,
 - nabídka výhodných jazykových kurzů přímo v nemocnici,
 - možnost ubytování v blízkosti nemocnice,
 - hlasové a datové tarify v rámci zaměstnaneckého programu na mobilní telefony pro zaměstnance a jejich rodinné příslušníky,
 - poskytování vybraných bankovních a finančních produktů za zvýhodněných podmínek,
 - sleva u vybraných poskytovatelů lázeňské péče,
 - příspěvek na rekreaci,
 - velký důraz na bezpečnost a zdraví zaměstnanců na pracovišti.

VÁŽENÉ KOLEGYNĚ A KOLEGOVÉ, MILÍ ČTENÁŘI,

rok 2024 se pomalu chýlí ke konci a s ním přichází příležitost ohlédnout se za významnými událostmi a změnami, které tento rok přinesl naší nemocnici.

Tou nejviditelnější v letošním roce byly rozsáhlé stavební úpravy. Dokončili jsme rekonstrukci budovy Millenia, která nyní poskytuje moderní zázemí pro naše administrativní týmy. Velké proměny se díky projektu EPC dočkaly také energetické zdroje,

což nejenže přinese značné úspory na energiích, ale především se díky tomu zvýší komfort pro naše pacienty i zaměstnance. Otevřeli jsme zrekonstruované oddělení 65 JIP II. interní kliniky a část Onkologicko-chirurgického oddělení a již brzy se dokončí úpravy urgentního příjmu a heliportu, které umožní přistávání záchranářských vrtulníků i v nočních hodinách. Modernizací pak procházejí i další pracoviště, například Klinika tělovýchovného lékařství a rehabilitace.

Nejde však jen o stavební projekty. Investovali jsme také do modernizace přístrojového vybavení. Příkladem může být pořízení nového robotického operačního systému pro chirurgickou léčbu pacientů nejen s nádorovými onemocněními. Klíčovou prioritou pro nás zůstává také vzdělávání a rozvoj našich zaměstnanců, stejně jako digitalizace a zefektivňování procesů.

Rok 2025 pro nás pak bude příležitostí k připomenutí historie naší nemocnice v rámci oslav 240 let od jejího založení, ale zejména k dalšímu rozvoji, který nám umožní zachovat vysoký standard péče, kterou poskytujeme.

Dovolu mi, abych Vám všem popřál krásné a klidné vánoční svátky plné radosti, lásky a porozumění a do nového roku pevné zdraví, hodně energie a mnoho důvodů k úsměvu – v práci i v osobním životě.

S úctou
Vlastimil Vajdák

<i>Gastroenterologie a hepatologie mají vlastní odd.</i>	str. 4
<i>FNUSA otvírá nové gynekologické oddělení</i>	str. 5
<i>Pulkert: Prevence musí být vždy na prvním místě</i>	str. 5
<i>Brněnská Blesk ordinace přinesla rekord</i>	str. 6
<i>Odborníci z FNUSA převzali stříbrné medaile</i>	str. 7
<i>Stomatologická klinika je po rekonstrukci</i>	str. 8
<i>Memorandum s nemocnicí v Keni</i>	str. 9
<i>Bariatrie je i zásah do duše</i>	str. 10
<i>Nejnovější trendy v léčbě obezity</i>	str. 11
<i>XI. sjezd kardiologických chirurgů</i>	str. 12
<i>Úspěch lékařů II. chirurgické kliniky</i>	str. 13
<i>Prevence v boji s dekubity</i>	str. 14
<i>Hereditární angioedém</i>	str. 15
<i>Konference optometrie a ortoptiky</i>	str. 16
<i>Spolupráce zdravotníků je klíčem k úspěchu</i>	str. 17

<i>Vzpomínka na prof. Plachetu</i>	str. 18
<i>Zaměstnanci odhalili své talenty</i>	str. 19
<i>Fyzioterapeut zamířil na olympiádu</i>	str. 20
<i>Rekonstruujeme heliport</i>	str. 21
<i>Konec roku s dobrovolníky byl plný barev</i>	str. 22
<i>Rozsvítili jsme vánoční strom</i>	str. 23
<i>Z doručené pošty</i>	str. 24
<i>Solidarita při povodních</i>	str. 25
<i>Dárci krve ve FNUSA pomáhají už 5 let</i>	str. 26
<i>Nutriční terapeutky podporují kolegy</i>	str. 27
<i>Nedovolte, aby vás oslabil malnutrice</i>	str. 27

<i>ICRC je součástí vznikajícího centra Clara</i>	str. 28
<i>Noc vědců opět na ICRC</i>	str. 30
<i>Úspěchy BEATSEP na vědecké nekonferenci</i>	str. 31
<i>II. výroční konference sítě STROCZECH</i>	str. 31
<i>Antivirová buněčná terapie zachránil život</i>	str. 32
<i>Technologie pro EKG získala certifikaci</i>	str. 33
<i>Oblast, na kterou se nesoustředí pozornost</i>	str. 34
<i>Dvě ocenění výzkumníkům ICRC</i>	str. 35
<i>Akademie ICRC podporuje talenty</i>	str. 36
<i>Světový den cévní mozkové příhody</i>	str. 37
<i>HOBIT proškolil děti v prevenci mrtvice</i>	str. 38

Svatoanenské listy

- Vydává Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně, Pekařská 53, 602 00 Brno
- Ročník X. • Číslo 4/2024
- www.fnusa.cz • redakce@fnusa.cz
- Šéfredaktor Jiří Erlebach
- Redakce Jiří Erlebach, Anna Silná, Martina Jelínková
- DTP Ivan Vacke
- Tisk Tiskárna ZEMAN ART s.r.o.
- Fotografie archiv FNUSA
- Evidenční číslo MK ČR E 19677 • ISSN 1805-7950
- Vychází zdarma čtvrtletně v nákladu 1700 ks
- Za obsah dodaných textů odpovídají autoři

GASTROENTEROLOGIE A HEPATOLOGIE MAJÍ NOVĚ VLASTNÍ ODDĚLENÍ

Péče o pacienty s gastroenterologickými a hepatologickými potížemi byla až donedávna součástí oblasti činnosti II. interní kliniky Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně a Lékařské fakulty Masarykovy univerzity. Jejich vyčlenění do nového Gastroenterologického a hepatologického oddělení představuje významné rozšíření zdravotnických služeb a reaguje na rostoucí potřebu odborné péče v oblasti zažívacího traktu a jaterních onemocnění. Primářem nového pracoviště se stal uznávaný odborník a držitel ocenění Česká hlava – ceny Lorem prof. MUDr. Jan Martínek, Ph.D., AGAF, který dříve působil v IKEM a Ústřední vojenské nemocnici v Praze.

Oddělení poskytuje komplexní diagnostické a terapeutické služby, a to včetně vyšetření pomocí moderních endoskopických metod. „Kromě provádění klasických zákroků bych chtěl ve Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně rozšířit spektrum nových miniinvasivních operací. Při nich můžeme pomoci pacientům s poruchami polykání, poruchami funkce žaludku, případně s časnými zhoubnými nádory, které lze endoskopicky zcela odstranit. Šetrnějšími endoskopickými zákroky dokážeme pomoci také obézním pacientům zbavit se nadváhy,“ nastínil své plány primář Martínek.

Novinkou mezi poskytovanými výkony je třeba perorální endoskopická myotomie (POEM). Tento minimálně invazivní zákrok je určen pro pacienty trpící achalázií jícnu, což je porucha, při které jícen ztrácí schopnost správně transportovat potravu do žaludku, a pacienti tak nemohou polykat. Při POEM se provádí myotomie – tedy proříznutí svaloviny jícnu – bez nutnosti klasické chirurgické operace. Snižuje se tak riziko komplikací a urychluje zotavení pacientů.

prof. MUDr. Jan Martínek, Ph.D., AGAF

Specializovaná hepatologická péče zahrnuje léčbu virových hepatitid, cirhózy jater, nádorů jater a problémů se žlučníkem a žlučovými cestami. V rámci nového oddělení se také plánuje úzká spolupráce s dalšími lékařskými obory, jako je chirurgie a onkologie.

„Otevřením tohoto oddělení rozšiřuje naše nemocnice portfolio svých služeb a dokazuje tím, že chce poskytovat kvalitní a odbornou péči pacientům a nadále zlepšovat dostupnost zdravotních služeb v regionu,“ okomentoval ředitel nemocnice Ing. Vlastimil Vajdák.

FNUSA OTVÍRÁ NOVÉ GYNEKOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Gynekologické pracoviště ve Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně dlouhodobě chybělo, pacientky konziliárně vyšetřovala soukromá ambulance. Od konce letošního roku nemocnice nastavuje vlastní službu, která se zaměří nejen na hospitalizované, ale nabídne ambulantní péči také zaměstnankyním a veřejnosti. Vedle prevence bude prioritou pracoviště jednodenní chirurgie.

Gynekologická ambulance otevře své dveře pacientkám po Novém roce, zájemkyně se ale mohou registrovat už teď na tel. 543 182 153. „Chceme ženám nabídnout služby pracoviště, které bude přizpůsobené dnešní době, a to jak prostředím, tak přístupem k pacientkám,“ říká primář gynekologického oddělení MUDr. Josef Pulkert.

Jako svou misi na novém působišti si vytyčil také rozvoj minimálně invazivní operativy. V rámci jednodenní chirurgie bude pracoviště disponující i operačním sálem poskytovat například hysteroskopie, konizace děložního čípku, kyretáže, interrupce nebo estetické zákroky, jakým je třeba labioplastika.

MUDr. Josef Pulkert

Další prostor pro rozvoj moderních operačních metod nabízí robotický operační systém da Vinci, který nemocnice nedávno pořídila. „Primární idea byla vytvořit u sv. Anny gynekologické pracoviště, které se bude zaměřovat na robotickou a minimálně invazivní operativu, tak aby byl nákladný přístroj využit v plné škále svých možností,“ komentuje lékař s tím, že do budoucna by oddělení rádo usilovalo i o získání statutu školicího centra pro tyto moderní metody.

PRIMÁŘ PULKERT: PREVENCE MUSÍ BÝT VŽDY NA PRVNÍM MÍSTĚ

Nové gynekologické oddělení vede MUDr. Josef Pulkert, gynekolog a porodník, který dříve působil v Nemocnici Ivančice. Ve své praxi akcentuje důležitost prevence, na což aktivně upozorňuje i ve veřejném prostoru.

Jste velmi aktivní na sociálních sítích, kde se snažíte šířit osvětu o tématech z vašeho oboru. Co vás k tomu motivuje?

Zhruba 25 let pracuji jako gynekolog a porodník a stále se setkávám s velkým množstvím žen, které nemají základní informace o ženském zdraví. Téměř každá druhá žena nepodstupuje preventivní gynekologické vyšetření a pozorují i další trendy s neblahým demografickým a společenským dopadem, například odkládání rodičovství. Proto jsem se rozhodl, že chci i mediálně vystoupit s informacemi ze své profesní zóny a pomoci šířit povědomí o těchto důležitých tématech.

Často otevíráte i otázky, které mohou být svým způsobem palčivé, například právě odkládání mateřství. Jaká další taková témata má podle vás smysl nastolovat?

Všechna témata, která souvisí s prevencí. Ať už je to dostatečná informovanost o očkování, v našem oboru proti HPV. Pozorují, jak stále velké množství žen neví, že se mohou očkovat už i děti, a dokonce chlapci, čímž by se podařilo výrazně snížit výskyt těchto virů způsobujících zhoubný nádor děložního čípku a další onkologická onemocnění. Základním problémem však je samotné gynekologické vyšetření, kdy stále panují předsudky, že starší žena už by neměla chodit na gynekologii. Přitom je to naopak, u mnoha nejzávažnějších onemocnění vzrůstá riziko výskytu právě s věkem ženy. Dále téma antikoncepce, sterilizace, transgenderu... Snažím se z problematiky, která je mnohdy kontroverzní či vzbuzuje silné emoce, udělat normální diskuzi.

Byla gynekologie vaše první volba už během studia medicíny?

Nebyla. Že chci dělat medicínu, jsem věděl už na gymnáziu, nicméně během studia lékařské fakulty jsem nejvíce tíhl k psychiatrii. Až během pátého ročníku při výuce gynekologie a porodnictví jsem byl natolik okouzlen poetickým prostředím pražské porodnice U Apolináře, že jsem se rozhodl pro tento obor. Pevně věřím, že schopnost komunikace a empatie je možné uplatnit ve všech lékařských oborech, včetně operačních.

BRNĚNSKÁ BLESK ORDINACE PŘINESLA REKORD

Zdravotníci Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně provedli v rámci brněnské Blesk Ordinace rekordní počet vyšetření. Na preventivní akci, do které se nemocnice zapojila již počtvrté, se nechalo zkontrolovat více než tři a půl tisíce návštěvníků. A to i přes nepřízeň počasí, která letošní ročník provázela.

Oblíbená akce se opět uskutečnila na Náměstí Svobody, kde organizátoři z deníku Blesk vystavěli improvizované ordinace. Naši specialisté v nich vyšetřovali například hladinu cukru v krvi, mateřská znaménka, plíce nebo krevní tlak. „Letos jsme připravili ještě o jedno stanoviště více, nově jsme měřili srdeční arytmie. Možná i proto byla čísla vyšetřených rekordní. Desítkám účastníků doporučili kolegové vyšetření v ambulanci. Preventivní akce podobného typu dávají smysl a jsem rád, že se na nich můžeme podílet,“ zhodnotil Blesk Ordinaci ředitel FNUSA Ing. Vlastimil Vajdák.

Foto: Deník Blesk

Význam podobných preventivních akcí jasně dokazují počty návštěvníků, u kterých nebyl nález v pořádku. „Zítra zavolejte, řekněte, že jste byl na Blesk Ordinaci, a že odstranění znaménka je urgentní,“ zaznělo z úst sestřičky z I. dermatovenerologické kliniky Ivetky Kusovské pětapadesátkrát. Zdravotní stav návštěvníků nebyl často v pořádku ani v dalších stanech, například při vyšetřování plic. Měření na spirometru podstoupilo sto zájemců, přičemž u čtyř z nich padlo podezření na CHOPN a u třech na astma. Ve stánku, kde se vyšetřovaly srdeční arytmie, lékař odeslal dva návštěvníky rovnou na urgent do nemocnice. Dalších čtrnácti návštěvníkům byly na jiném stanovišti naměřeny velmi vysoké hodnoty krevního tlaku a v oční „ambulanci“ zachytili dvaadvacet podezření na zelený zákal, který může vést až k úplné ztrátě zraku.

Velké oblibě se u návštěvníků těšila i stanoviště, kde si mohli nechat poradit s bolestmi zad, kombinací léků nebo s nutričně vyváženou stravou, či zjistit, jakou mají krevní skupinu. Své aktivity představili také dobrovolníci z DobroCentra u sv. Anny a iniciativa Act FAST, která se zaměřuje na prevenci mrtvice.

Pestrým doprovodným programem provázela Eva Decastelo, která na podiu vypovídala také několik našich zdravotníků. O pohodu při čekání na vyšetření se starali partneři akce, Všeobecná zdravotní pojišťovna a zpěvák Pavel Vítek.

Akce se uskutečnila pod záštitou ministra zdravotnictví Vlastimila Válka, který si sám nenechal ujít některá preventivní vyšetření, a primátorky města Brna Markéty Vaňkové.

ODBORNÍCI Z FNUSA PŘEVZALI STŘÍBRNÉ MEDAILE MASARYKOVY UNIVERZITY

Při příležitosti 105. výročí založení Masarykovy univerzity a Lékařské fakulty MU byly slavnostně předány Stříbrné medaile Masarykovy univerzity. Z rukou rektora Martina Bareše a děkana lékařské fakulty Martina Repka je převzalo devět předních odborníků z řad lékařů a vědců, kteří mimořádnými profesními úspěchy přispěli k rozvoji svých oborů i k dobrému jménu univerzity. Nechyběli mezi nimi ani zástupci Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně.

Prof. MUDr. Miroslav Souček, CSc. (uprostřed)

Prof. MUDr. Miroslav Souček, CSc.

Profesor Souček je uznávaný odborník na vnitřní lékařství, zejména na kardiologii a hypertenzi. Působí na II. interní klinice FNUSA a LF MU, kterou mezi lety 2001 a 2023 vedl. Je držitelem Ceny města Brna a čestným členem České internistické společnosti.

Za prof. Šrámka převzal medaili prim. Štětka

Prof. MUDr. Vladimír Šrámek, Ph.D., EDIC

Profesor Šrámek je specialista na anesteziologii a intenzivní medicínu. Roky stál v čele Anesteziologicko-resuscitační kliniky FNUSA a LF MU. Dnes ve Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně působí jako náměstek pro vědu a výzkum. Je čestným členem České společnosti anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny. Za profesora Šrámka převzal medaili prim. Štětka.

Prof. MUDr. Jiří Veselý, CSc.

Prof. MUDr. Jiří Veselý, CSc.

Profesor Veselý je renomovaný odborník v oblasti plastické chirurgie se zaměřením na mikrochirurgii, rekonstrukční operace a vrozené vady rukou. Takřka čtvrt století vedl Klinikou plastické a estetické chirurgie FNUSA a LF MU a obdržel řadu ocenění, například Zlatou medaili ČLS J. E. Purkyně.

Profesor Bareš při předávání medailí vyjádřil oceněným upřímnou vděčnost za jejich celoživotní práci: „Někteří z oceněných mne i zkusili na zkouškách jako studenta. Medaile jsou jen malým vyjádřením vděku za vaši celoživotní práci.“ Děkan lékařské fakulty, profesor Repka, zdůraznil význam pedagogického přínosu oceněných osobností: „Jde o mimořádnou chvíli díky vašich žáků, které jste vychovali, aby byli dobrými lékaři, dobrými vědci, mentory i lidmi. Snažíme se, aby studenti stále respektovali své pedagogy. Je dobré si připomínat velké osobnosti, z obou brněnských fakultních nemocnic i z teoretických pracovišť fakulty.“

Foto: LF MU

STOMATOLOGICKÁ KLINIKA PO REKONSTRUKCI ROZŠIŘUJE PROVOZ I INOVUJE METODY

Stomatologická klinika Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně a LF MU po rekonstrukci plně obnovuje provoz svých ambulancí i chirurgických sálů. Pracoviště, které se specializuje na komplikovanější zákroky, často také v celkové anestezii, navíc plánuje v obnovených prostorách otevřít nové lůžkové oddělení pro dospívající pacienty. To umožní navýšení kapacity a zkrácení objednacích dob.

Nové dospívací pokoje klinika plánuje zprovoznit v prvním čtvrtletí roku 2025. „Zákroky v celkové anestezii provádíme převážně u dětských pacientů, osob s autismem nebo hendikepovaných, pro které by podstoupení chirurgické nebo i konzervativní péče při plném vědomí bylo nežádoucím způsobem stresující,“ komentuje primář stomatologické kliniky MDDr. Jan Cahlík. Zkrácení čekacích dob ale ocení i dospělí pacienti, kteří čekají na náročné zákroky dentoalveolární chirurgie, jako jsou komplikované extrakce zubů moudrosti, ošetření čelistních cyst a jiné složité výkony vyžadující celkovou anestezii.

Další inovace, kterou klinika může nabídnout pacientům, se týká zubních implantátů. Komplexní řešení v oblasti umělých náhrad pracoviště poskytuje sice dlouhodobě, nově však využívá také digitální plánování a navigovanou implantologii. „Díky těmto moderním metodám můžeme digitálně navrhnout a virtuálně zobrazit nový chrup pacienta ještě před samotným zákrokem. Implantační šablony pak umožní zavedení implantátů do přesných, předem navržených pozic. Pro pacienta to znamená nejen funkčnější, ale i estetičtější výsledek,“ vysvětluje Cahlík.

Proteticko-implantologický tým doplní také nový specialista, MDDr. Petr Caha, který se zaměřuje na komplexnější případy. Klinika rovněž poskytuje implantologické konzultace pro pacienty, jejichž zdravotní stav nebo specifické potřeby znemožňují ošetření v běžné privátní praxi.

STOMATOLOGICKÁ KLINIKA

Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně a LF MU

Co můžeme nabídnout?

Dentoalveolární chirurgie

- Extrakce zubů moudrosti,
- preprotetické úpravy,
- ortodontická chirurgie,
- autotransplantace zubů
- resekce kořenů s retrográdním plněním MTA,
- extrakce při medikaci antiresorptivními léky (bisfosfonáty, denosumab apod.),
- augmentace kostí.

Parodontologie a orální medicína

- Terapie parodontitidy a periimplantitidy,
- mukogingivální chirurgie,
- léčba slizničních onemocnění.

Dětské oddělení

- Chirurgicko-konzervativní sanace v celkové anestezii pro děti od 6 do 18 let.

Konzervativně-chirurgické zákroky v celkové anestezii provádíme také u hendikepovaných pacientů.

Nabízíme komplexní řešení v oblasti náhrady zubů. Využíváme moderní postupy – digitální plánování, navigovanou implantologii a další.

+420 543 183 412 www.fnusa.cz

PODEPSALI JSME MEMORANDUM S NEMOCNICÍ V KENI

Představitelé Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně a Grand Forest Japan Hospital (GFJH) v Nairobi v říjnu na půdě svatoanenské nemocnice podepsali memorandum o vzájemném porozumění. Tento dokument vytváří rámec pro spolupráci v oblasti vzdělávání zdravotnického personálu, výměny odborných zkušeností a také výzkumných aktivit.

Nad podpisem Ing. Vlastimila Vajdáka, ředitele FNUSA, a dr. Mitsuo Takei, ředitele keňské nemocnice, převzal záštitu předseda vlády České republiky Petr Fiala. Tato iniciativa je totiž v souladu s uzavřenými bilaterálními dohodami během oficiální státní návštěvy Keni z loňského října.

Grand Forest Japan Hospital v Nairobi byla založena v roce 2016 z iniciativy dr. Takeiho, významného neurologa a vědce, za plné podpory japonské vlády. Díky tomu se v průběhu několika let zkvalitnil systém poskytování zdravotní péče obyvatelům Keni či celková epidemiologická situace v zemi. Japonský zdravotnický personál totiž místním poskytuje nejen vysoce kvalitní zdravotní péči, ale také efektivní systém edukace keňských specialistů.

Memorandum podepsali ředitelé institucí, dr. Mitsuo Takei a Ing. Vlastimil Vajdák

Hlavními cíli memoranda podepsaného ve Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně je rozvoj společných projektů v oblasti výzkumu, podpora nových léčebných postupů i technologií a sdílení know-how v rámci odborných týmů. Obě instituce se rovněž zavázaly k výměně studentů, lékařů a vědeckých pracovníků, což umožní získávat cenné zkušenosti z mezinárodního prostředí a zlepšovat odbornou přípravu zdravotnického personálu.

Konkrétní možnosti spolupráce budou předmětem dalších jednání, nicméně je jasné, že se Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně otevřela velká příležitost pro zvýšení její prestiže i mimo Českou republiku.

BARIATRIE JE VÍCE NEŽ JEN OPERACE. NA CESTĚ ZA NOVÝM ŽIVOTEM POMÁHÁ I PSYCHOLOG

Bariatrická chirurgie je efektivní možností léčby obezity. Celý proces přípravy, operace a následného udržování nového životního stylu však pro pacienty představuje náročnou cestu plnou výzev. Ve Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně jim je proto k dispozici tým odborníků, připravený poskytovat podporu nejen v čase chirurgického výkonu, ale také před a po. „Zakládáme si na tom, aby se u nás pacienti cítili bezpečně a nebáli se sdílet ani to, když se nedaří. Naopak,“ říká psycholožka bariatrického týmu Mgr. Judita Konečná.

Proč je spolupráce s psychologem v bariatrické chirurgii tak důležitá?

Obezita je dlouhodobé, chronické onemocnění, a tudíž přináší i dlouhodobou psychickou zátěž. Bariatrická operace znamená pro člověka výraznou a často rychlou změnu, proto je třeba se na ni především dobře připravit – právě tam může psycholog pomoci s nastavením udržitelné formy životního stylu, zmapovat možné rizikové oblasti a být nápomocen, když přijde po bariatrii nějaká výzva, kterou pacient nečekal nebo očekával, že ji hravě zvládne. Zároveň má člověk, co se chystá k operaci, prostor probrat své obavy, očekávání, ale třeba i strach, který i přes jeho jistotu v rozhodnutí často přichází.

Mgr. Judita Konečná

Jakým výzvám v duševní oblasti bariatrickí pacienti čelí před a po zákroku?

Před bariatrickým výkonem je to především o změně životního stylu a stravovacích zvyklostí. Je důležité, aby člověk začal vnímat své potřeby, například rozlišoval hlad a chuť, ale aby také v širším kontextu porozuměl svému vztahu k jídlu, přístu-

pu k pohybu či spánku. Ze změn životního stylu vyplývají výzvy – třeba vykročit z pomyslného kruhu „od pondělí zase začnu s dietou“ a následného pocitu zklamání, když se změna, která je často jen nerealisticky nastavena, nedaří. Po operaci to pak mohou být nové výzvy v podobě sociálního kontaktu a změn ve vztazích. Pacienti často řeší, zda a jak mluvit o operaci se svými blízkými. Někdy ale také redukce nejde podle jejich očekávání, anebo to, že jídlo už není takové „téma“, otevře témata jiná. Takže se stává i to, že až po operaci začínají docházet pravidelně do terapie.

Jak spolupráce psychologa s pacientem probíhá?

V ideálním případě člověk absolvuje konzultaci s lékařem, nutričním terapeutem a psychologem. Pokud je indikovaný k bariatrickému výkonu, provádí se cílené vyšetření, ze kterého vzejde nějaký závěr. V úzké spolupráci pak celý tým připravuje pacienta k operaci – čím více změn totiž udělá před operací, tím snazší to pro něj po výkonu bude. Délka přípravy k operaci je různá. Stává se, že na to lidi spěchají a připraveni nejsou, přestože není z pohledu kontraindikací důvod, aby operaci nepodstoupili. Pouze vnímáme, že by si ještě některé změny měli osvojit, aby z výkonu vytěžili maximum. Důležité pro mě v ten moment je, že se budeme vídat po operaci. Snažíme se, aby pochopili, že operace situaci sama o sobě neřeší, ale oni sami musí být tím aktivním prvkem v celém procesu. Model týmové péče, který využíváme v naší fakultní nemocnici, z mého pohledu funguje skvěle, a odpovídá doporučením mezinárodních společností, kde se v poslední době klade čím dál tím větší důraz právě i na pooperační péči, včetně té psychologické.

Jaký věk je z vašeho pohledu nejvhodnější pro bariatrii?

To je velmi individuální a zřejmě by na tuto otázku lépe odpověděl lékař. Čistě z pohledu psychologického vývoje by měl být člověk osobnostně zralý – což teoreticky spadá do mladší dospělosti. Otázkou je ale opět připravenost. Pokud člověk vnímá bariatrii jako snadné a rychlé řešení, neudělá před ní žádnou změnu, má nevhodné stravovací návyky a dosud nevyzkoušel konzervativní postupy v léčbě obezity, nebude připravený ani v padesáti.

Jak se mění vztah pacientů k vlastnímu tělu po bariatrickém zákroku?

Různě. Troufám si říct, že většina si začne svého těla být více vědoma – pro někoho je novinkou například i pocit sytosti. Více pozorují, co jim vyhovuje a co naopak ne, ať už je to v jídelních zvyklostech nebo třeba v rámci pohybové aktivity nebo denního režimu, naslouchají svému tělu. I z estetického hlediska si často změnu chválí – přestože občas v žertu vypráví, kolik je stála obměna šatníku. Má to samozřejmě ale i druhou stranu mince – změny si často všimá i okolí, a ne vždy chtějí pacienti sdělovat, jak jí dosáhli, protože se bojí nepochopení, odsouzení. Zároveň výrazná redukce může zapříčinit i kožní převisy, takže pak přichází na řadu i otázka plastické chirurgie.

Setkáváte se s tím, že by pacienti měli nerealistická očekávání ohledně svého vzhledu nebo života po operaci?

Ano, setkáváme, ale když takový člověk přijde, samozřejmě se s jeho očekáváními snažíme pracovat, aby byl na změnu připra-

ven, a na život po operaci se adaptoval co nejlépe. Přestože už je dnes mnoho informací dostupných, problémem jsou například internetová fóra, kde tyto informace nejsou nijak ověřovány. Lidé tak nejen, že mají nerealistická očekávání, ale často jsou tato očekávání na sociálních sítích ještě podporována. Z toho důvodu pořádáme bari kluby, kde se mohou informovat, sdílet zkušenosti a zároveň jsou přítomni zdravotníci, kteří mohou některé informace doplnit.

Co pacienti obvykle motivuje ke změně a rozhodnutí podstoupit bariatrický výkon?

Jako nejčastější důvod, troufám si říct, uvádějí zdraví. Přichází často v momentě, kdy je jim diagnostikován například prediabetes či diabetes, hypertenze, nebo mají třeba problémy s hybností – bolest kloubů, omezenou sebeobsluhu. Estetický aspekt a „cítil se lépe“ také zmiňují, ale počínající zdravotní komplikace jsou většinou pomyslným bodem, kdy vyhledají odbornou pomoc.

Předpokládám, že součástí vaší práce s pacienty je i jejich motivování, pokud jejich vnitřní odhodlání začne uvadat. Co se dle vašich zkušeností ukazuje jako dobrý „nástroj“?

S tématem motivace u redukce hmotnosti je to asi jako s přáním mít zázračnou pilulku, kterou si člověk vezme a probudí se s normální hmotností. Přáli bychom si mít univerzální návod, ale bohužel nejspíš neexistuje. Kdo tvrdí, že ho má, je to přinejmenším podezřelý. Myslím si, že naší největší výhodou je vztah, který s pacienty navazujeme. Nemusí mít pocit, že k nám jdou jako „děti s žákovskou“ – tedy ukázat výsledky, čeho dosáhli na základě našich doporučení. Ze začátku mnohdy pacienti v nastavování změn i brzdíme – ať si nedávají cíle typu „od pondělí pětkrát denně jídlo a třikrát týdně fitko“, pokud to do teď nebyl jejich životní styl. Ze začátku se snažíme spíše mapovat souvislosti a pochopit jejich vztah k jídlu, ale i pohybu, spánku a podobně. Je to jako když skládáte puzzle – bez jednoho dílku celý obrázek mít nebudete. Proto tedy pokud se mám vrátit k motivaci, není na škodu ty zdroje prostě střídat – teď se soustředím na jídelníček, poté na spánkový režim, a když mám náročné období v práci, tak to jen udržovat, využít třeba i externí motivace (třeba něčí podpory) a nemít na sebe nerealistické nároky na cestě za změnou. Ta totiž potom nebude fungovat dlouhodobě. To, že motivace začne uvadat, se stává a stávat se bude. Je normální, že se nám občas do něčeho nechce, nebo jsou objektivní okolnosti, které nám v tom brání. Pracujeme tedy spíše s tím, jak takové rizikové situace vychytat, aby nevyústily v to, že se člověk zacyklí v pocitech selhání a na cestu za změnou už se nevrátí.

Jak často je u vašich pacientů za obezitou duševní, emocionální příčina? Ve smyslu záchvatového přejídání, zajídání traumatu a podobně.

To nedokážu přesně stanovit. Obezita je onemocnění, které je multifaktoriálně podmíněno – takže často tam právě i psychologická komponenta je. Častěji to je ale soubor narušeného vztahu k jídlu, sociálního zázemí či rodinného prostředí, než vyloženě záchvatovité přejídání ve smyslu poruchy příjmu potravy. Navíc, pokud není závažná psychická porucha kompenzována, je člověk pro bariatrii kontraindikován. Druhý příklad se stává častěji – člověk třeba vnímá souvislost emocí a jídla, ale není to v nějaké patologické míře. Je to něco, na čem pracujeme, ale samo o sobě to nestačí k tomu, aby to obezitu „vyřešilo“. Jinými slovy, opět se řeší komplexně nutriční, fyziologie a další. Shrnula bych to tak, že léčbu obezity nelze brát jen z jednoho konce a my máme tu výhodu, že můžeme nabídnout komplexní péči.

ODBORNÍCI VE FNUSA PŘEDSTAVILI NEJNOVĚJŠÍ TRENDY V LÉČBĚ OBEZITY

Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně uspořádala 4. listopadu multidisciplinární konferenci s názvem **Současné terapeutické možnosti léčby obezity**. Jednalo se o třetí ročník této akce, přičemž druhý i letošní ročník byl pořádán pod odborným vedením MUDr. Roberta Proseckého, Ph.D., MPH. Cílem konference bylo představit nejnovější trendy a výzvy v léčbě obezity a jejích komorbidit.

Program pokrýval široké spektrum témat v oblasti obezitologie – od farmakologické léčby a endoskopických metod po chirurgické přístupy, behaviorální intervence a duševní zdraví pacientů. Značná pozornost byla věnována novým farmakologickým možnostem a efektivním strategiím řešení obezity v různých klinických podmínkách. Konference byla rozdělena do několika sekcí zaměřených na specifické aspekty obezity. Diskuse se soustředily především na léčbu pacientů s komorbiditami, jako jsou kardiovaskulární onemocnění, diabetes mellitus 2. typu nebo obstrukční spánková apnoe, často přítomné u pacientů s obezitou. Představily se také nové experimentální metody, včetně neinvazivní mozkové stimulace, a inovativní léčiva vstupující na trh, například tirzepatid.

Zvláštní důraz byl kladen na výzvy spojené s dlouhodobým udržováním redukce hmotnosti. Odborníci diskutovali o biologických mechanismech bránících trvalému úspěchu a metodách, jak těmto výzvám čelit – prostřednictvím farmakoterapie i změn režimových opatření. Diskuze o bariatrické chirurgii ukázala, že tento přístup je účinný, avšak vyžaduje pečlivý výběr pacientů vzhledem k možným rizikům a náročnosti zákroku. Součástí byl také workshop vedený psycholožkou, která účastníkům přiblížila praktické komunikační techniky a postupy pro efektivní motivaci pacientů a podporu jejich samostatnosti.

Konference se těšila značnému zájmu odborné veřejnosti a přinesla cenné informace, které účastníkům pomohou v každodenní praxi a přispějí ke zlepšení péče o jejich pacienty. Potvrdilo se, že Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně, jejíž součástí je obezitologická ambulance Kardiovize, patří mezi klíčová centra pro výzkum a komplexní léčbu obezity.

BRNO HOSTILO XI. SJEZD KARDIOVASKULÁRNÍCH CHIRURGŮ S MEZINÁRODNÍ ÚČASTÍ

Ve dnech 3.–5. listopadu 2024 se v Brně uskutečnil XI. sjezd České společnosti kardiiovaskulární chirurgie, největší setkání tuzemských cévních chirurgů a kardiiovaskulárních chirurgů s bohatou mezinárodní účastí. Záštitu nad kongresem převzal ministr zdravotnictví ČR prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA, EBIR.

Program začal v neděli workshopem na téma *ultrazvuk v ruce cévního chirurga* a soutěží mladých kardiiovaskulárních chirurgů, do které se přihlásilo 21 soutěžících. Večer se konal tradiční welcome drink, tentokrát v unikátních prostorách historických brněnských Vodojemů pod Žlutým kopcem. Součástí večera bylo vyhlášení výsledků soutěže České společnosti kardiiovaskulární chirurgie o nejlepší vědecké práce a monografii za rok 2023 a vyhlášení výsledků soutěže mladých kardiiovaskulárních chirurgů (více na str. 13).

Předsednictvo slavnostního zahájení sjezdu

Následující den se konalo slavnostní zahájení sjezdu. Pozvání do zahajovacího předsednictva přijal rektor Masarykovy univerzity, prof. MUDr. Martin Bareš, Ph.D. Předtočenou zdravici pozdravil účastníky sjezdu také předseda ČLS JEP prof. MUDr. Štěpán Svačina, DrSc., MBA. V rámci slavnostního zahájení byla udělena nová čestná členství naší společnosti (prof. Hraška, prof. Kostelka, prof. Lindner, prim. Tomka, prof. Todurov). Předání se ujal předseda společnosti, prof. MUDr. Jan Vojáček, Ph.D.

Prof. Ruggero de Paulis při slavnostní zahraniční přednášce

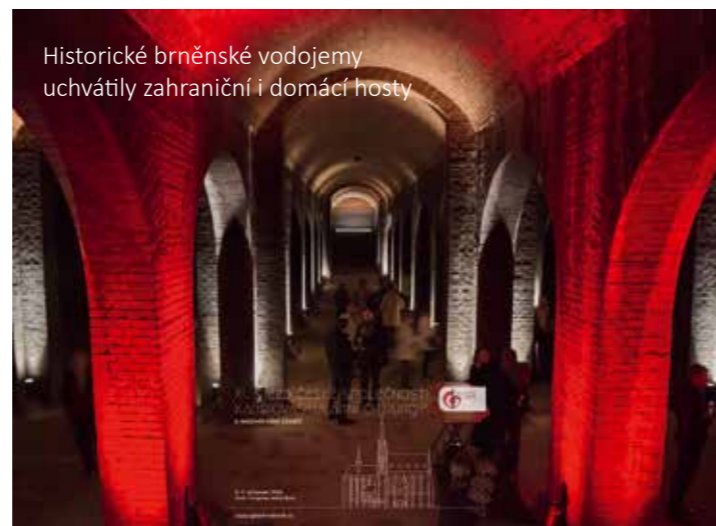
Poté už dostaly prostor slavnostní přednášky, domácí i zahraniční. Navrátilovu přednášku přednesl prim. Branny, Hejhalovu přednášku doc. Guňka. Následovaly slavnostní přednášky významných zahraničních hostů. Za obor kardiiochirurgie prof. R. de Paulis z Říma, za cévní chirurgii prof. M. Malina z Londýna. Speciálními hosty byli naši kolegové z Ukrajiny. Přednáška prof. Todurova z Kyjeva, která se věnovala kardiiovaskulární péči na Ukrajině během probíhajícího válečného konfliktu, byla velmi emotivní a odměnil ji potlesk ve stoje.

Následoval další odborný program, který probíhal ve třech přednáškových sálech a kompletně pokrýval angiochirurgickou a kardiiochirurgickou problematiku. Nechyběly přednášky endovaskulárních specialistů, kardiologů a angiologů. Také obědová sympozia se setkala s pozitivním ohlasem. „Kořením“ programu se staly přednášky vyzvaných, mezinárodně respektovaných zahraničních odborníků z evropských pracovišť a z USA, které zazněly, mimo jiné, vždy na úvod sekcí, a poskytly nám možnost konfrontace našich výsledků se zahraničními centry. Simultánně probíhaly workshopy, velkému zájmu mezi mladými kardiiovaskulárními chirurgy se těšil např. workshop zaměřený na šití cévní anastomózy. Pracovní den byl zakončen valnou hromadou společnosti. Společenský večer byl pak dobrou příležitostí pro pokračování diskuzí z pracovního dne.

Zcela zaplněný sál při vyzvané přednášce prof. Alison Halliday

Také poslední den kongresu probíhal v pracovním rytmu. Kromě dalších sekcí a zahraničních přednášek se uskutečnilo *rapid fire*, tedy sled krátkých prezentací, které nahradilo klasickou posterovou sekcí. Hojně navštívené byly rovněž sekce nelékařských zdravotnických pracovníků.

Historické brněnské vodojemy uchvátily zahraniční i domácí hosty

Sjezdu se zúčastnilo celkem 537 delegátů. Zaznělo 168 odborných sdělení, z toho 37 zahraničních. Bližší informace o kompletním programu sjezdu naleznete na webových stránkách naší společnosti.

Věříme, a ohlasy tomu nasvědčují, že XI. sjezd naší společnosti naplnil očekávání účastníků jak po odborné, tak i společenské stránce, a že nově nabyté poznatky využijí při své každodenní klinické praxi.

LÉKAŘI II. CHIRURGICKÉ KLINIKY NA SJEZDU ZAZNAMENALI DVOJNÁSOBNÝ ÚSPĚCH

V předvečer zahájení XI. sjezdu České společnosti kardiiovaskulární chirurgie s mezinárodní účastí proběhlo vyhlášení nejlepších odborných publikací a přednášek. Hlavní ocenění v obou vyhlášených soutěžích si v atraktivních prostorách historických brněnských vodojemů převzali lékaři z II. chirurgické kliniky FNUSA a LF MU.

Cenu České společnosti kardiiovaskulární chirurgie (ČSKVCH) za nejlepší vědeckou publikaci v oboru cévní chirurgie za rok 2023 získal **MUDr. Luboš Kubíček, Ph.D.**, který zvítězil s článkem *Biomechanical rupture risk assessment in management of patients with abdominal aortic aneurysm in COVID-19 pandemic*.

V článku popisuje zkušenosti našeho centra s použitím nejmodernějšího přístupu k odhadu rizika ruptury aneuryzmatu břišní aorty (AAA) pomocí biomechanického modelování napětí cévní stěny. Na tvorbě algoritmu pro takové modelování spolupracujeme už více než 10 let s inženýry z VUT a finální verzi jsme mohli poprvé v klinické praxi „naostro“ otestovat v období restrikcí způsobených pandemií COVID-19.

V tomto období byly odkládány i elektivní operace AAA a my jsme biomechanické modelování využili jako pomocný nástroj k vyhledání pacientů s vysokým rizikem ruptury, u kterých jsme následně provedli operaci i navzdory restrikcím.

Tento přístup se nám osvědčil, za sledované období nedošlo k ruptuře ani jednoho sledovaného a otestovaného AAA v našem souboru. Doufáme, že v budoucnu by se z tohoto přístupu mohla stát stálá součást diagnostického procesu s výrazně vyšší přesností odhadu rizika ruptury AAA, než doposud používané kritérium maximálního průměru.

V soutěži mladých chirurgů o nejlepší přednášku v oboru cévní chirurgie se vítězem stal **MUDr. Dominik Maduda**. Ocenění obdržel za sdělení s názvem *Evaluation of an effect of profundoplasty on peripheral tissue perfusion in patients with peripheral arterial disease using transcutaneous oximetry*.

Cílem studie, kterou přednáška prezentovala, bylo vyhodnotit dopady profundoplastiky (operační revaskularizační zákrok) na zlepšení prokrvení dolních končetin. Pomocnou metodou objektivizace úrovně prokrvení bylo měření transkutánní tenze kyslíku před a po výkonu.

Studie prokázala pozitivní vliv profundoplastiky na zlepšení prokrvení končetiny ve smyslu prodloužení klaudikačního intervalu ve skupině klaudikujících pacientů a dále prokázala vymizení klidových bolestí a zhojení menších ischemických

Luboš Kubíček a Dominik Maduda, lékaři II. chirurgické kliniky FNUSA a LF MU, při slavnostním udílení cen v rámci kongresu ČSKVCH

defektů ve skupině pacientů s kritickou končetinovou ischemií. Studie byla podpořena v rámci Interního pilotního vědecko-výzkumného grantového projektu FNUSA.

„Cenu ČSKVCH za nejlepší angiochirurgickou publikaci získali lékaři II. chirurgické kliniky FN u sv. Anny v Brně a LF MU od roku 2002, kdy se začala udělovat, již po páté,“ upřesňuje přednosta kliniky prof. MUDr. Robert Staffa, Ph.D. „Kvalitní publikační činnost je spojena s vynikajícími léčebnými výsledky pracoviště a svědčí o zapojení lékařů do vědecko-výzkumné činnosti,“ dodává prof. Staffa.

prof. MUDr. Robert Staffa, Ph.D.
prezident kongresu
přednosta II. chirurgické kliniky FNUSA a LF MU

XI. SJEZD
ČESKÉ SPOLEČNOSTI
KARDIOVASKULÁRNÍ CHIRURGIE
s mezinárodní účastí

3.–5. listopadu 2024
Orea Congress Hotel Brno

PREVENCE JE V BOJI S DEKUBITY KLÍČOVÁ

Dekubity neboli proleženiny jsou bolestivý problém, který postiženým výrazně ovlivňuje kvalitu života. Pro pracovníky ve zdravotnictví i pečující osoby v domácím prostředí představují výzvu, které se ne vždy dá předejít – se správnou péčí se ale naděje zvyšuje. Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně o jejich prevenci pořádá i kurz, který je povinný pro všechny nelékařské zdravotní pracovníky.

„Základem prevence je pravidelná kontrola nejzranitelnějších tlakových bodů, takzvaných predilekčních míst. Pro ležícího je zásadní polohování, přičemž i krátká změna polohy může mít velký přínos. Nemělo by rozhodně chybět ani speciálně upravené lůžko s antidekubitní podložkou a pomůckami k polohování. V neposlední řadě jsou důležité hygiena, hydratace a plnohodnotná výživa,“ shrnuje základní principy prevence garantka pro ošetřování ran a defektů ve FNUSA PaedDr. Mgr. Markéta Zapletalová, MBA.

PaedDr. Mgr. Markéta Zapletalová, MBA

Pacient ohrožený proleženinami potřebuje dostatek bílkovin, minerálů, vitamínů i stopových prvků, v opačném případě je nejen náchylnější ke vzniku dekubitů, ale samotné rány se i výrazně složitěji hojí.

Snaha předejít proleženinám je tak týmovou prací ošetřujících sester, klinických nutričních terapeutek, rehabilitačních sester a dalších specialistů.

Přes veškerou snahu a sebelepší péči však vzniku dekubitu v některých případech předejít nelze. „Nejde o špatnou ošetrovatelskou péči, je to dané celkovým zdravotním stavem pacienta. Populace se dožívá stále vyššího věku, díky vysoké úrovni zdravotnictví se daří zachraňovat nemocné, kteří by dříve nepřežili. Takoví lidé jsou potom velmi křehcí, mají různé komorbidity, a riziko vzniku dekubitu je bohužel příliš vysoké,“ vysvětluje Zapletalová, která ve Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně vede také Kulatý stůl ranhojiček. S kolegyněmi se v rámci této skupiny věnují právě ošetřování a léčbě chronických ran, jako jsou i dekubity. Využívají k tomu lokální terapie dle typu tkáně a fáze hojení.

Správná prevence a včasné rozpoznání rizikových faktorů významně napomáhá snižovat počet dekubitů. Důležitá je proto edukace, a to nejen u zdravotníků a studentů zdravotních škol, ale i rodin pečujících osob v domácnostech.

Kulatý stůl ranhojiček se ve FNUSA věnuje léčbě chronických ran, jako jsou i dekubity

KONFERENCE VE FNUSA SE ZAMĚŘILA NA HEREDITÁRNÍ ANGIOEDÉM

Dne 20. září 2024 Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně hostila odborné setkání zaměřené na hereditární angioedém. Konference se zúčastnili experti z Česka, Slovenska a z Německa.

Konference přinesla cenné informace o stavu pacientů s hereditárním angioedémem a aktuálních postupech moderní profylaktické léčby. Každé ze čtyř českých center – FN Plzeň, FN Motol Praha, FN u sv. Anny v Brně a FN Hradec Králové – prezentovalo své poznatky a výsledky. Ze všech sdělení byla patrná vysoká úroveň odbornosti a inovativní péče o pacienty s tímto vzácným onemocněním.

Mezi zahraničními přednášejícími byl i MUDr. Thomas Buttgerit z Univerzitní nemocnice Charité v Berlíně, který se podělil o zkušenosti a poznatky z mezinárodního pohledu. Jeho účast přispěla k obohacení diskuse o nových terapeutických přístupech a možnostech spolupráce na evropské úrovni. Dalším významným hostem byl prof. Miloš Jeseňák ze Slovenska, jehož příspěvek podtrhl význam regionální spolupráce v oblasti zdravotní péče.

„Je zřejmé, že v oblasti diagnostiky a léčby hereditárního angioedému jsme na úrovni evropské špičky. Naše odborné pracoviště, největší centrum pro léčbu HAE v České republice, disponuje dostatečnými znalostmi a zkušenostmi, které nám umožňují poskytovat pacientům moderní a efektivní péči,“ uvedl MUDr. Roman Hakl, primář Ústavu klinic-

ké imunologie a alergologie FNUSA a LF MU, jeden z organizátorů konference a zároveň vedoucí pracovní skupiny pro hereditární angioedém v Česku.

Mezinárodní odborníky zaujala především úroveň Registru pacientů s primárními imunodeficity, ve kterém se sledují pacienti s HAE.

Konference se těšila vysoké účasti a živé diskusi, která potvrdila, že česká medicína má silnou pozici v mezinárodním kontextu. Vědecké výstupy a podněty z této akce přispějí k dalšímu rozvoji diagnostiky a léčby hereditárního angioedému v naší zemi.

Hereditární angioedém 1. a 2. typu je vzácné genetické onemocnění s prevalencí 1:50 000, které se projevuje epizodickými otoky podkožní tkáně, sliznic a orgánů.

Tyto otoky jsou způsobeny deficitem nebo dysfunkcí C1-inhibitoru, což vede k nekontrolované aktivaci komplementového systému.

Onemocnění se může manifestovat v různých formách, přičemž nejčastěji se vyskytují otoky v oblasti obličeje, končetin a trávicího traktu. Včasná diagnostika a adekvátní léčba jsou klíčové pro prevenci závažných komplikací a zlepšení kvality života pacientů. V České republice je v současné době diagnostikováno a léčeno 213 pacientů.

STUDENTI OPTOMETRIE A ORTOPTIKY SE SETKALI NA KONFERENCI V BRNĚ

Již tradičně zorganizovali studenti Optometrie z Katedry optometrie a ortoptiky Lékařské fakulty Masarykovy univerzity Celostátní studentskou konferenci optometrie a ortoptiky. Šlo už o 15. ročník této populární akce.

Pozvání přijalo také 33 studentů z chorvatské University of Applied Sciences Velka Gorica. Kromě nich se konference zúčastnilo 143 studentů Katedry optometrie a ortoptiky a také mnoho hostů. Čekal je pestrý program sestávající z 9 příspěvků magisterských studentů z různých oblastí optometrie a ortoptiky. Nechyběly ani zajímavé přednášky hostů, workshopy či odborný kvíz o ceny.

Celou konferenci provázeli moderátoři Bc. Adam Chalupa a Bc. Veronika Králová, kteří na úvod konference představili vážené hosty. Pozvání přijali přednosta Katedry optometrie a ortoptiky docent Mgr. Pavel Beneš, Ph.D., zástupce přednosta katedry Mgr. Petr Veselý, DiS., Ph.D., Mgr. Sonja Drugovic z chorvatské University of Applied Sciences Velka Gorica, PhDr. Mgr. Hana Fraitová, viceprezident Společenství českých optiků a optometristů Mgr. Martin Vrabel, Ph.D., doc. MUDr. Svatopluk Synek, CSc., zástupkyně České společnosti ortoptistek Mgr. Gabriela Mišíková, zástupkyně sponzora CooperVision Bc. Eliška Malinová a zástupkyně sponzora Castor Hana Vozková.

První blok přednášek vedených i v anglickém jazyce odstartoval Bc. Adam Chalupa s příspěvkem o oční dominanci pacientů s kataraktou. Následovalo téma o změnách v zorném poli pacientů s keratokonem od Bc. Kláry Gajdošové. Bc. Helena Bednaříková si připravila příspěvek *Predikce pooperačního refrakčního vý-*

sledku u pacientů podstupujících operaci katarakty a DMEK. Následovala Bc. Eliška Raštáková s tématem *Změny na rohovce na očích po laserovém refrakčním zákroku.* Bc. Adéla Nábělková si připravila příspěvek o vlivu vstupní incize a rohovkového nářezu na velikost rohovkového astigmatismu. Z oblasti ortoptiky odprezentovala Bc. et Bc. Tereza Hřibová kazuistickou zprávu *Amblyopie při strabismu.* První blok přednášek ukončil viceprezident Společenství českých optiků a optometristů Mgr. Martin Vrabel, Ph.D., který studentům představil tuto organizaci a popsal výhody jejího členství.

Během přestávky mohli účastníci konference využít čas na občerstvení a připravené workshopy sponzorujících firem. K vyzkoušení byly různé, zejména ortoptické pomůcky, nebo simulace zrakových vad či screeningové testy. V neposlední řadě si účastníci mohli prohlédnout postery, které si připravili talentovaní studenti magisterského oboru.

Druhý blok přednášek zahájila zástupkyně sponzorské firmy CooperVision Bc. Eliška Malinová s přednáškou s názvem *MiSi-ght 1 Day: Společně můžeme pomoci změnit budoucnost dětské krátkozrakosti.* Na ni navázala Bc. Lucia Flajžíková s příspěvkem o efektu autologních sérových očních kapek na pacienty s těžkým syndromem suchého oka. Dále představila zástupkyně České společnosti ortoptistek Mgr. Gabriela Mišíková toto důležité společenství a jeho přínos. Následovala Bc. Lucie Benešová s tématem o hloubce přední komory podle věku a pohlaví. Blok přednášek ukončila Bc. Veronika Králová s příspěvkem o vlivu refrakce oka na manifestaci presbyopie.

Po přednáškách následoval oblíbený odborný kvíz, který byl připraven i v angličtině pro chorvatské hosty. Soutěžilo se o zajímavé ceny. První místo získala Mgr. Kateřina Bezáková, druhé Simona Vilémová a třetí Valerie Dvorníková. Kromě toho mohli studenti hlasovat o nejlepší příspěvek. Největší úspěch zaznamenala Bc. Lucia Flajžíková. Nechybělo ani předání štafety studentům prvního ročníku magisterského oboru, kteří budou pořádat následující ročník této oblíbené konference. Na závěr poděkoval přednosta katedry docent Pavel Beneš všem hostům za jejich účast a vyjádřil radost, že má tato konference již tak dlouholetou tradici.

Celostátní studentská konference optometrie a ortoptiky se stala neodmyslitelnou součástí tohoto oboru. Je to prostor, kde si studenti mohou vyléhnout zajímavé odborné příspěvky z různých oblastí optometrie a ortoptiky. Zároveň mají možnost vyzkoušet si různé workshopy. Pro organizátory jde často o první zkušenost s prezentováním na odborné konferenci a umožňuje jim to sbírat důležité zkušenosti pro jejich budoucí praxi. V neposlední řadě jde o den, kdy se setkají studenti všech ročníků bakalářského i magisterského oboru, optometrie i ortoptiky, zahraniční studenti, vedení katedry a různí ctění hosté. Společně mohou komunikovat a udržovat tyto krásné obory živé a aktuální.

doc. Mgr. Pavel Beneš, Ph.D.; Mgr. Petr Veselý, Ph.D.; prim. MUDr. Hana Došková, Ph.D.; Bc. Klára Gajdošová; Bc. Helena Bednaříková; ONOO FNUSA a KOOO LF MU

SPOLUPRÁCE ZDRAVOTNÍKŮ JE KLÍČEM K ÚSPĚCHU

Dne 22. října se pod záštitou Úseku ošetrovatelské péče uskutečnila první multioborová konference s názvem **Spolupráce nelékařských pracovníků – Klíč k efektivní péči ve FNUSA.**

Cílem konference bylo prezentovat vzájemnou spolupráci mezi jednotlivými kategoriemi nelékařských zdravotnických pracovníků. Přednášející se v rámci různých prezentací střídali a doplňovali podle typu poskytované péče. Sestry z lůžkových

oddělení představily spolupráci s nutričními terapeutkami, další sestry upozornily na spolupráci s radiologickými asistenty či fyzioterapeuty.

Zdravotní laboranti názorně a vtipně prezentovali, jak je důležitý správný odběr a transport vzorků na klinických pracovištích. Kolegové z intenzivní péče představili svá pracoviště a spolupráci s ostatními lékaři, od sanitářů až po logopedy.

Zpětná vazba účastníků byla velmi pozitivní, a proto plánujeme konferenci příští rok zopakovat a rozšířit o témata tak, aby oslovila co nejvíce NLZP.

Děkujeme za vaši účast a těšíme se na další setkání a rozvoj spolupráce!

Mgr. Jana Zvěřinová
náměstkyně pro ošetrovatelskou péči

INZERCE

NEMÁTE SVÉHO GYNEKOLOGA? REGISTRUJEME NOVÉ PACIENTY!

Proč k nám?

- ✓ Moderně vybavená ordinace v centru Brna
- ✓ Komplexní gynekologie
- ✓ Centrum onkologické prevence a jednodenní chirurgie
- ✓ Estetická gynekologie
- ✓ Vyšetření pomocí nejmodernějších diagnostických přístrojů (ultrazvuk, kolposkop)

Kde nás najdete?

- ☎ 543 182 153
- 📍 Gynekologické oddělení
Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně
Pekařská 664/53
602 00 Brno

Ordinujeme

pondělí–pátek
7:30–15:00

FAKULTNÍ NEMOCNICE U SV. ANNY V BRNĚ

VZPOMÍNKA NA PROF. PLACHETU

V listopadových dnech letošního roku si připomínáme desáté výročí úmrtí prof. MUDr. Zdeňka Plachety, DrSc., jednoho ze zakladatelů a budovatelů nového oboru tělovýchovného lékařství v Brně.

Profesor Placheta se narodil 4. dubna 1931 v Brně. Lékařská studia zahájil v roce 1950. Touha stát se chirurgem se mu nespĺnila, ačkoliv se na ni intenzivně připravoval – studiem anatomie u prof. Žlábků. Jeho cesta k tělovýchovnému lékařství nebyla přímočará. Po absolvování povinné praxe na interně, chirurgii a ORL nakonec zakotvil na oddělení tělovýchovného lékařství II. Interní kliniky FNUSA, kde atestoval u prof. Polčáka. Následně už se systematicky a trvale zabýval klinickou fyziologií, funkční diagnostikou zdravých i nemocných a výzkumem vlivu pohybové aktivity na zdravotní, somatický a funkční stav populace. Nebyla to volba náhodná, vedle morfologie ho zajímaly i funkce lidského organismu – jejich reakce a adaptace na různé typy fyzické zátěže.

Profesor Placheta byl od dětství aktivním všestranným sportovcem. Pěstoval cyklistiku, plavání, lyžování, lehkou atletiku, závodně hrál košíkovou a vrcholové výkonnosti dosáhl jako brankář v kopané. Se svými 191 centimetry byl ve své době raritou. S fotbalem začínal v Židlochovicích, v devatenácti však utrpěl těžké zranění – tři zlomená žebra a nakopnutá ledvina znamenaly tříletou pauzu. K fotbalu se vrátil v roce 1953 do Slavie Bratislava, ale v roce 1954 už byl v Brně. Nejdříve ve Slavii VŠ a na jaře 1955 přestoupil do TJ Rudá Hvězda, kde se stal okamžitě gólmanskou jedničkou. V devětadvaceti letech se rozhodl ukončit kariéru. „Kopli mě do hlavy, což bylo pro brněnský fotbal dobře,“ vzpomínal s úsměvem.

K rozhodnutí věnovat se nově rodícímu oboru přispěly učební texty a přednášky z fyziologie profesora Kruty i monografie profesora Krále Klinika tělovýchovného lékařství (1956). Oceňoval, že může v tomto oboru uplatnit své znalosti fyziologie, interny, ale také traumatologie a rehabilitace. Uvítal nabídku odjet na několikaletou praxi do Kreische u Drážďan. Při pobytu v Sportmedizinisches Rehabilitationszentrum v Lipsku obhájil po náročném jazykovém zkoušce disertační práci a získal za ni titul Dr. Med. V tehdejší NDR si se svými odbornými znalostmi vydobyl takové renomé, že byl pověřen lékařským zajištěním olympijského fotbalového mužstva společného celoněmeckého výběru (tedy NDR společně s NSR), s nímž se poté zúčastnil jako týmový lékař Olympijských her v Tokiu (1964). Jeho svěřenci tam vybojovali bronzové medaile.

„V semifinále Němci narazili na Československo. Bylo to pro mě zvláštní. Samozřejmě jsem fandil našemu týmu, ve kterém jsem měl spoustu kamarádů, ale nesměl jsem to moc dávat najevo,“ zavzpomínal prof. Placheta. Mimo fotbalistů se také staral o cyklisty, v péči měl i olympijského vítěze v dráhové cyklistice Jiřího Dalera (Tokio, 1964). Byl pětkrát ve funkci hlavního lékaře Závodu míru.

Profesor Placheta se rovněž věnoval studiu angličtiny v Anglii, francouzštiny a matematické statistiky v Brně, kam se v roce 1966 vrátil a začal pracovat jako samostatný lékař tělovýchov-

ně lékařského oddělení. V témže roce získal vědeckou hodnost kandidáta věd a stal se odborným asistentem Kliniky tělovýchovného lékařství. V důsledku normalizačních opatření po srpnových událostech roku 1968 byl nucen pedagogickou činnost opustit. V roce 1986 habilitoval na Univerzitě Karlově a o rok později tam také obhájil doktorskou disertační práci. Rok 1988 mu přinesl další úspěch – stal se přednostou Kliniky tělovýchovného lékařství a profesorem.

Odborný růst profesora Plachety byl ovlivněn i jeho pobyty v zahraničí. Navštívil většinu zemí Evropy, Kanadu, opakovaně USA, země Asie, Afriky i střední a Jižní Ameriky – nejdříve jako sportovec, později jako lékař sportovců, a konečně jako vědecký pracovník. Jeho práci ovlivnily i znalosti matematické statistiky a zkušenosti s aplikací výpočetní techniky. Uveřejnil 328 publikací, z toho 141 původních experimentálních prací. Přednesl 121 přednášek na vědeckých zasedáních, uveřejnil 14 pedagogických publikací. Z monografií je nutné vyzvednout aspoň dvě: Youth and Physical Activity (1980), která byla ihned rozebrána a na pracoviště docházelo mnoho pochvalných dopisů a referencí. Toto dílo se setkalo s mimořádným zahraničním ohlasem a je až do dnešní doby citováno v odborné světové literatuře. A druhá: Submaximal Exercise Testing (1988) – zde shrnul své významné výsledky výzkumu funkční diagnostiky nervosvalového a kardiopulmonálního systému, energetického metabolismu, změn vnitřního prostředí a acidobazické rovnováhy i dalších funkčních i biochemických parametrů při různé fyzické zátěži, objemu a intenzitě v laboratorních i reálných podmínkách.

Postavení přednosty kliniky dovolilo prof. Plachetovi naplno rozvinout vlastní koncepci – význam funkční diagnostiky zdravých a nemocných a konziliární činnost. Funkční diagnostika se dostala i do názvu kliniky (Klinika funkční diagnostiky a rehabilitace), protože začala být plně používána k posuzování závažnosti onemocnění a k individuální preskripci vhodné pohybové léčby. Zátěžová funkční diagnostika a později i základy rehabilitace byly zařazeny do výuky, vznikla skript a monografie Zátěžová diagnostika v ambulantní a klinické praxi.

Profesor Placheta přispěl značnou měrou ke zvýšení erudice na svém pracovišti, které předal v roce 1996 a ještě dlouho pracoval ve zkráceném úvazku jako konzultant.

Mgr. Jitka Löscherová Lékařská knihovna FNUSA

Použitá literatura:
- Dobšák P, Vítovec J, Siegelová J, Kára T, Homolka P, Špinarová L, Zemřel Prof. MUDr. Zdeněk Placheta, DrSc. Medicina Sportiva Bohemica & Slovaca. 2014, 23(4), 242-43. ISSN 1210-5481
- Dražil, V. Profesor MUDr. Zdeněk Placheta má 65 let. Medicina Sportiva Bohemica & Slovaca. 1996, 5(1), 27. ISSN 1210-5481
- Homolka P, Siegelová J, Dobšák P, Linhartová V. K životnímu jubileu prof. MUDr. Zdeňka Plachety, DrSc. (1931). Vnitřní lékařství. 2011, 57(4), 422-23. ISSN 0042-773X
- Máček M. Takový byl Zdeněk Placheta. Medicina Sportiva Bohemica & Slovaca. 2014, 23(4), 243. ISSN 1210-5481

ZAMĚSTNANCI ODHALILI SVÉ TALENTY V RÁMCI VÝSTAVY

Zaměstnanci Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně už podruhé kolektivně prezentovali svá umělecká a rukodělná díla. Výstavu jim uspořádali pracovníci Lékařské knihovny, kteří po loňském úspěchu pilotního ročníku znovu vyzvali kolegy, aby předvedli, čemu se věnují ve volném čase. Odvahu vystavit své práce našlo téměř padesát autorů nejen z řad zdravotníků.

Zdi a zákoutí knihovny zdobily od začátku října až do konce listopadu stovky rozmanitých děl – ať už šlo o malby, keramiku, fotografie, šaty, perníčky, šperky, kožené výrobky nebo třeba básně. „Největším překvapením pro mě byly ručně kované nože od Petra Polcara, řidiče sanitky, který je vyrábí formou recyklace. Kov pochází z kovošrotu, pouzdra ze staré instalatérské brašny a rukojeti z činelů a kůry svatoanenského platanu,“ komentuje knihovnice a hlavní kurátorka výstavy Vlasta Žingorová. Zvláštní pozornost si podle ní zaslouží také patchworková deka ušitá podle návrhů americké astronautky Karen Nyberg. Tvořena je totiž fotkami naší planety pořízenými z vesmíru.

Výstava byla slavnostně zahájena 2. října 2024 za hudebního doprovodu talentovaných zdravotníků – muzikantů. S kytarou vystoupil MUDr. Štěpán Matoušek z Oddělení klinické hematologie, který souběžně s medicínou vystudoval také konzervatoř, a hudební duo z Kliniky zobrazovacích metod ve složení Bc. Martina Klíngenhofer a Ing. Tomáš Holeček.

Výstava byla i letos velmi oblíbená mezi návštěvníky, někteří se vrátili i opakovaně. „Překvapilo nás, kolik děl se nám do knihovny přes počáteční obavy podařilo – snad i nenásilně – zakomponovat. Během jedné návštěvy se ani nedalo vše pořádně prohlédnout, pokaždé se dalo objevit něco nového,“ říká knihovnice a doplňuje, že všem vystavujícím, kteří vedle svého náročného povolání stíhají ještě tvořit, patří obdiv a také poděkování za jejich odvahu se s díly představit kolegům.

FYZIOTERAPEUT ZE SV. ANNY ZAMÍŘIL NA OLYMPIJSKÉ HRV

Letošní letní olympijské hry se konaly v Paříži a jednoho zástupce v českém olympijském týmu měla také Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně. Mgr. Libor Dobšák pracuje na Klinice tělovýchovného lékařství a rehabilitace FNUSA a LF MU a v Paříži působil jako fyzioterapeut týmu sportovních střelců. Po návratu jsme ho proto pořádně vyzpovídali.

Jak se vlastně dostane fyzioterapeut z Brna až na olympijské hry?

Nejsem první a doufám, že ani poslední, který se od nás z kliniky na olympijské hry dostal. Před dvanácti lety byl v Londýně kolega MUDr. Pavel Homolka, Ph.D., a právě jemu vděčím za to, že jsem jel letos já. Loni mi totiž zavolaal, jestli bych nechtěl být fyzioterapeutem střeleckého týmu, který nás tehdy reprezentoval na Evropských hrách v Polsku. Dlouho jsem se nemusel rozmyslet a kývnul na to. Díky tomu jsem začal se střelci spolupracovat více, a když se měl vybírat fyzioterapeut pro olympijské hry, tak si vybrali mě. Myslím si, že velkou roli hrálo i to, že jsem odmala hrál lední hokej a mnoho mých klientů je profesionálními sportovci. Je to určitě výhoda, protože když lékař nebo fyzioterapeut dělá sport na profesionální nebo poloprofesionální úrovni, dokáže pak sportovce chápat daleko lépe než kdokoli jiný. Každopádně jsem za to rád, protože z Brna jsem tam byl mezi fyzioterapeuty jediný.

Fyzioterapeut Libor Dobšák se na olympiádě staral o tým sportovních střelců

Jsem rád, že jste neodpověděl, že letadlem...

Samotný odlet na olympiádu stál ale také za to. V den odjezdu nastal celosvětový výpadek systémů Windows a náš let byl zrušen. Náhradní aerolinky měly několikahodinové zpoždění, navíc nechtěly odbavit zbraně a munici, proto jsme byli nuceni jet týmovým mikrobusem. Naštěstí to byla jen Paříž a ne třeba Tokio.

Kolik vás celkem bylo?

Ve zdravotnickém týmu nás bylo asi třicet, především fyzioterapeutů a lékařů. Sportovců bylo dohromady 111 ve 22 sportech, takže to bylo celkem solidně pokryto. Nicméně záleželo samozřejmě na počtu sportovců v tom či onom odvětví. Například střelců bylo kvalifikováno na OH celkem devět plus trenéři.

Co u sportovních střelců trpí nejvíce?

Záleží na konkrétní disciplíně. Ti, co střílí z malorážky nebo pistole, mají úplně jiné problémy než ti, co střílí z brokovnice, tedy disciplíny skeet a trap. Ale obecně se dá říct, že nejvíce trpí záda. Právě střelci z brokových zbraní nemají tak velké problémy jako střelci z malorážky nebo vzduchovky. Ti sice mají speciální výstroj, která jim umožní držet trup maximálně zpevněný, nicméně poloha pro střelbu vyžaduje zapření a zalomení trupu v zádech, a vyžaduje tak jejich páteř nadměrnému zatížení. Dále jsem se střelci řešil problémy s rameny, hrudníkem, golfovým loktem nebo velmi časté akutní kloubní blokády. Tento problém zná určité spoustu lidí – ráno vstanete a nemůžete pořádně otočit hlavou. Je potřeba počítat také s tím, že skeetaři mají úplně jinou tělesnou konstituci než střelci, co střílí ze vzduchovky. Jsou sice subtilnější, ale k jejich výkonu jim pomáhá výstroj.

Pokud si pamatují, jeden ze střelců měl nějaký problém s výstrojí...

Ano, Jirka Přívratký měl problém, když střílel z malorážky. Při změně z polohy vleže do stoje si zapomněl zapnout ramenní popruh. Během závodu už to pak bohužel nešlo. Můžu ale říct, že jsem byl velmi překvapen, jakým způsobem rozhodčí kontrolují právě střeleckou výstroj. U zbraní tomu rozumím, ale kolik dalších věcí je kontrolováno, jsem netušil. Jednou z nich je tuhost materiálu, ze kterého je oblečení vyrobeno. Na to existuje speciální přístroj, který dokáže změřit, jak je daný materiál stlačitelný. Provádí se tři měření a pokud by všechna vyšla negativně, následuje diskvalifikace. Jednou ze zajímavostí je zákaz používání kineziotapeů, za které by rovněž byl sportovec diskvalifikován. V jiných sportech se hojně využívají, ale u střelců jsou zakázány, protože jsou brány jako nepovolená metoda ke stabilizaci těla. No a pak další nepříliš oblíbenou a často prováděnou věcí jsou dopingové kontroly.

A vy jste musel být v permanenci před a po nebo i během závodu?

Pokud myslíte nějaké předem stanovené ordinační hodiny, tak ty jsem neměl. Vše bylo o vzájemné domluvě, ať už to bylo ráno nebo večer, někdy jsem končil i po půlnoci. Během závodů jsem byl samozřejmě také k dispozici, u sportoviště byla zařízena speciální místnost pro fyzioterapeuty, takže akutní problémy se řešily tam.

Byl jste k dispozici třeba i jiným sportovcům? Stihl jste z olympiády i něco jiného?

Ne, byl jsem pouze u sportovních střelců. Například moderní pětiboj, kde se také střílí, měl své vlastní zdravotnické zajištění. Jsem moc rád, že jsem měl možnost být na zahajovacím ceremoniálu. V televizi a v médiích zahájení OH bohužel vypadalo trochu jinak, ale naživo to byl opravdu nezapomenutelný zážitek. Jak začaly závody, tak už jsem se nikam nedostal, spíše jsem trnul, aby se nestalo nic vážného „mým“ sportovcům.

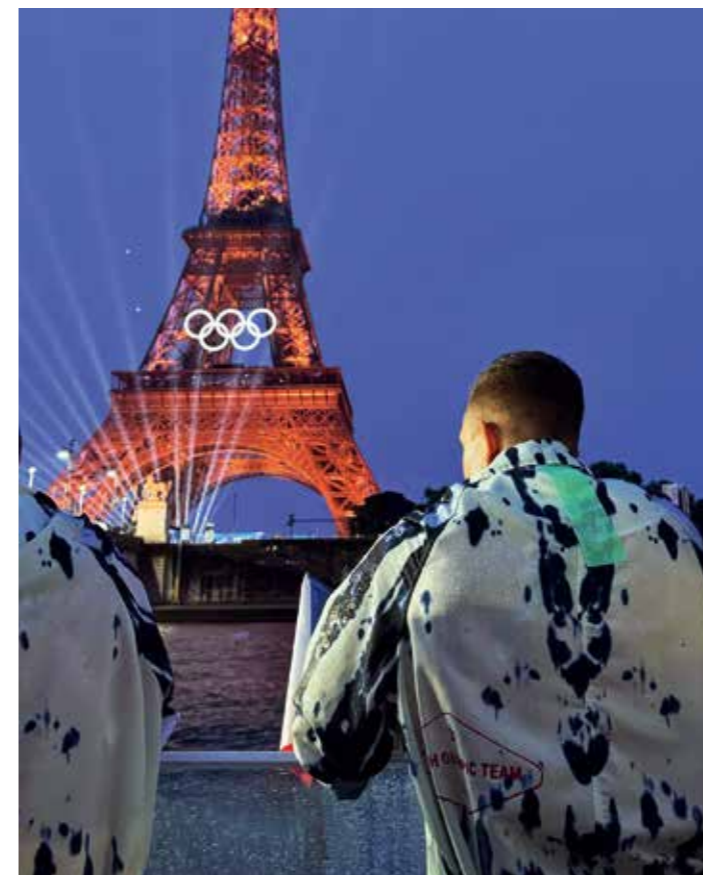
Bylo mezi střelci znát zklamání z toho, že nezískali tentokrát medaili?

Asi největší zklamání bylo ze čtvrtého místa. Obecně se dá ale říct, že pro sportovce je obrovský úspěch jen to, že se na olympijské hry kvalifikují. Pak už záleží jen na výkonu v daném okamžiku, na který se tak usilovně připravovali. Například Jakub Tomeček střílel výborně, ze 125 ran jen čtyři minul, což by na minulých olympiádě stačilo na postup do finále. Teď tu byla ale taková konkurence, že to prostě nestačilo. I když veřejnost to může vidět jako neúspěch, tak se svými výkony byli většinou spokojeni. Byli jsme ale docela v šoku z toho, jak se o sportovcích referovalo, a to i v „seriózních“ médiích, kde se leckdy opravdu vymýšlelo. Vyšly například články o tom, jak stravování v olympijské vesnici nestojí za nic, přitom jídlo bylo naprosto perfektní.

Budete pokračovat i třeba na nějakých příštích soutěžích?

Po skončení OH mi volal vedoucí lékař MUDr. Jiří Neumann, který mi poděkoval za odvedenou práci s tím, že se bude těšit na další spolupráci. Ale není to tak, že bych viděl střelce jen jednou za čtyři roky. Snažím se být s nimi v kontaktu, protože mezi sportovcem a fyzioterapeutem bude vždy lépe fungovat dlouhodobá a pravidelná spolupráce. S již zmiňovaným Jakubem Tomečkem, Brňákem jako já, na tom pracujeme systematicky delší dobu.

Tak přejeme hodně štěstí a za čtyři roky se těšíme na report z Los Angeles!

REKONSTRUUJEME HELIPORT

Koncem srpna zahájila Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně rekonstrukci heliportu, díky které budou moci vrtulníky zdravotní záchranné služby přistávat na střeše pavilonu O1 v nepřetržitém režimu. Doposud to bylo kvůli absenci osvětlení možné pouze přes den.

V rámci rekonstrukce bylo nainstalováno nejen nové osvětlení, ale také záchranný systém a únikové schodiště, které zajistí v případě nutnosti evakuaci heliportu. Pod samotou přistávací plochu pak bylo nainstalováno vytápění. To zajistí snadnější údržbu a zaručí operativní možnost přistávání v kteroukoliv denní dobu i během zimních měsíců se sněhem.

Stavební úpravy by měly být dokončeny do konce prosince a obnovení provozu heliportu se předpokládá v průběhu ledna. Provizorně vrtulníky přistávají na Mendlově náměstí, odkud jsou pacienti do nemocnice transportováni sanitkami.

Modernizace heliportu nemocnici stála šestnáct milionů korun a je součástí velkého projektu nového urgentního příjmu, který bude centrálně přijímat akutní pacienty mířící do FNUSA, a to právě i ty nejzávažnější případy transportované letecky.

KONEC ROKU BYL DÍKY NEMOCNIČNÍM DOBROVOLNÍKŮM PLNÝ BAREV

Dobrovolníci z DobroCentra u sv. Anny pomáhají pacientům „rozbít nemocniční šed“ celoročně, podzim je k tomu ale díky svým barvám speciálně jako stvořený. Vydali se proto s nejrůznějšími materiály na lůžková oddělení a zapojili pacienty do tvoření pestrých dekorací.

Během podzimních měsíců nechyběly ani aktivity jiného druhu, například velmi oblíbené zpívání s Jiřím Rothem nebo nové kytařové vystoupení dobrovolnice Nelči, které zpříjemnilo odpoledne na II. interní klinice. Pacienti si mohli poslechnout a zazpívat písně, které znají od táboráků.

V listopadu se pak s blížícím se začátkem adventu plně rozběhly vánoční přípravy. Ať už šlo o vyrábění sněhuláků, ozdob, přáníček a pletených stromečků, nebo ozdob na živý stromeček, který areál nemocnice zdobí u vjezdu z Mendlova náměstí. Dobrovolníci se totiž nepodílí pouze na činnostech přímo spojených s aktivitami pro pacienty, pomáhají zkrátka se vším, s čím dokážou.

Předvánoční čas pak zpestřili pacientům i zaměstnancům ještě tradičním zpíváním koled na odděleních a ve spolupráci s Pěveckým klubem U3V MU také při slavnostním rozsvěcování stromku.

Do dalšího roku přeje tým DobroCentra u sv. Anny mnoho štěstí a zdraví!

*Dobrý den,
chtěla bych se podělit o nadšení, které vyvolala Vaše poslední akce na odd. 82 – vánoční dílnička.*

Pacienti i personál byli báječní, vyráběli by až do rána, a to včetně mých sestřiček. Moc Vám za akci děkuji. Nastolilo to takovou neformální, přátelskou a vánoční atmosféru. Jsem ráda, že u nás dílničky organizujete, a pacientům tak zpříjemňuje nucený pobyt v nemocnici.

Ještě jednou velké díky od pacientů a personálu z neurologického oddělení 82 a 83.

**Ing. Marcela Staňková
vrchní sestra I. neurologické kliniky
FNUSA a LF MU**

ROZSVÍTILI JSME VÁNOČNÍ STROM

Zpříjemnit si začátek adventu mohli pacienti, zaměstnanci i příznivci nemocnice na již druhém ročníku rozsvěcení vánočního stromu ve Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně. Pětmetrový smrk poprvé oficiálně zazářil v pondělí 2. prosince před budovou J u vjezdu z Mendlova náměstí.

O hudební doprovod slavnostního rozsvěcení za přítomnosti vedení nemocnice se postaralo více než dvacet frekventantů Univerzity třetího věku MU, kteří vystupují pod názvem Pěvecký klub U3V MU a pro pacienty Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně zpívají díky spolupráci s DobroCentrem u sv. Anny pravidelně i na odděleních. Ruce přihlížejícím při poslechu tradičních i méně známých koled a jiných vánočních písní zahřál nealkoholický punč připravený Bistrem u sv. Anny.

Živý strom do nemocnice věnoval i letos Školní lesní podnik Masarykův les Křtiny Mendelovy univerzity v Brně. „S výzdobou nám pomohli dobrovolníci z DobroCentra u sv. Anny, kteří vyrobili krásné ozdoby v barvách naší nemocnice,“ komentuje Petra Lhotecká z provozního úseku, která má výzdobu v areálu na starosti. Kromě hlavního stromečku u vjezdu z Mendlova náměstí se mohou návštěvníci v areálu pokochat dalšími třemi stromky – ve vestibulu hlavního vstupu z Pekařské, v Milleniu a u kavárny v budově O1.

Děkujeme všem, kteří se na rozsvěcení vánočního stromu podíleli, nebo se k nám přišli adventně naladit.

PF 2025

Pevné zdraví a spoustu radosti
do nového roku přeje

Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně

Vážený pane řediteli,

rád bych touto cestou vyjádřil svou upřímnou vděčnost za péči a odborný přístup, kterého se mi dostalo na očním oddělení Vaší nemocnice, pod vedením paní primářky MUDr. Doškové.

Před deseti lety jsem byl po úrazu oka na operaci, díky níž jsem získal alespoň částečnou stabilizaci svého zraku, přestože na postižené oko prakticky nevidím. V posledních dvou letech jsem však začal trpět intenzivními bolestmi tohoto oka, což mě přivedlo k vyhledání další lékařské pomoci. Absolvoval jsem vyšetření v jiné nemocnici, kde jsem však měl dojem, že můj problém nebyl zcela pochopen a řešení mi nebylo nabídnuto.

Na jaře tohoto roku jsem zjistil, že MUDr. Došková, která mě před lety operovala a na jejíž péči a lidský přístup jsem si znovu vzpomněl, působí ve Vaší nemocnici. Po přibližně půlhodinovém vyšetření paní primářka rozpoznala příčinu mých obtíží a navrhla odpovídající léčbu, díky níž se můj stav výrazně zlepšil. Od té doby bolesti zcela pominuly a kvalita mého života se významně zvýšila.

Chtěl bych tímto poděkovat nejen MUDr. Doškové, ale i celému jejímu oddělení za příkladnou péči. V kontextu mých předchozích zkušeností si vážím nejen odbornosti, ale především lidského přístupu paní primářky i všech ostatních kolegů.

S úctou a přáním všeho dobrého
Miroslav Alexa

Vážený pane řediteli,

Nejsem žádný spisovatel, ale cítím potřebu vyjádřit se k chování a péči lékařů ve Vaší nemocnici. Mám 87 roků a dlouhodobě mám problémy s bederní páteří. Na doporučení neurologa jsem se dostal do péče dr. Tomáše Hereta v Centru pro léčbu bolesti. Ten se mně skutečně velmi věnoval dlouhodobě, ale medicína byla neúčinná, tak mne poslal na konzultaci do ambulance NCHK. Tam jsem se setkal s dalším velmi vstřícným lékařem dr. Jindřichem Brychtou. Nevím, jak to říci jinak – lidský přístup.

Výsledkem bylo to, že mi doporučil operaci i přes můj věk a určitá rizika. Dostávám se ke třetímu lékaři – dr. Peter Solar. Ten mne operoval 5. září 2024 a následně mne několikrát navštívil u lůžka se zájmem o můj pooperační stav. Velmi uspokojující pocit pro pacienta po takové operaci, klobouk dolů! Na doléčení jsem byl předán na RHB odd. 23, kde i v provizorních podmínkách se o mne dobře starali, obzvláště rehab. sestra p. Markéta.

Můj zdravotní stav se operací velmi zlepšil, a to díky řetězu na sebe navazujících opravdových lidských přístupů k pacientovi.

Velmi děkuji všem jmenovaným. A Vám osobně, pane řediteli, přeji co nejvíce takových zdravotníků, abychom se my, pacienti, u Vás v nemocnici cítili spokojeně a bezpečně.

Jiří Pokorný

Bystřice nad Pernštejnem 14.10.2024

Otevřený dopis k rukám Pana ředitele nemocnice U Svaté Anny
Pekařská 664/53

Dobrý den, chtěl bych vyjádřit velký dík Vašemu oddělení ORL vedeného doc. MUDr. Břetislavem Gálem Ph.D. pod primariátem Paní MUDr. Pavly Urbánkové Ph.D. a jejich týmu za příkladnou péči při řešení mého zdravotního stavu.

Ve Vaší pravomoci je předat veřejnou pochvalu všem lékařům za velmi lidský a profesionální přístup ke všem pacientům nevyjímaje práci a opravdu výjimečnou ochotu a trpělivost sester na JIP i lůžkovém oddělení.

S pozdravem a poděkováním Marian Gável

Vážený pane řediteli,

dne 24. 10. 2024 jsme byly s dcerou odeslány z chirurgie v nemocnici Kyjov na Vaši kliniku plastické a estetické chirurgie pro úraz malíku, který vyžadoval operační řešení. Tímto dopisem bych Vám a kompletnímu týmu chtěla vyjádřit obrovské poděkování za neskutečně vynikající péči na neuvěřitelné špičkové úrovni.

Ochota, obětovat, laskavost, empatie a profesionalita Vašich zdravotníků a lékařů nemá hranic. Nikde jsme nečekali, naopak, stav dcery byl ráno konzultován telefonicky a po našem příchodu jsme si připadaly, že nás celý tým očekává a vítá s otevřenou náručí.

Celý proces příjmu a přípravy k operaci byl neuvěřitelný jofr. Za pár hodin měla dcera operační zákrok za sebou. Přístup zdravotníků a lékařů hospitalizaci natolik odlehčil, že dcera se nám z Vaší nemocnice vrátila plná pozitivních zážitků a dojmů, až to vypadá jakoby přijela z dovolené.

Dcera je studentka zdravotní školy, během dvou dní stihla obvolat všechny spolužačky včetně kantorů odborných předmětů, aby všem povykládala jaký na plastické chirurgii máte vynikající tým.

Všem moc děkujeme za krásné zážitky a na své zaměstnance můžete být maximálně pyšní.

Dagmar Koudelková

Vážení,

dovoluji si požádat o předání mého upřímného poděkování za přístup Vašich pracovníků na oddělení RTG na ulici Pekařská. Přišla jsem se zádkou jako zcela neznámý pacient a počínají recepci až po předání výsledku byli všichni milí, rychlí a zvládali perfektně nápor v čekárně i příliv klientů či pacientů nemocnice. S hotovým nálezem jsem odcházela asi za 60 minut, přestože se jistě jedná o velmi vyčerpávací práci. Moc děkuji a budu ráda, pokud moje poděkování poputuje i k Vaším pracovníkům a pracovníkům.

Marie Cacková

Dobrý večer,

dnes jsem byla propuštěna z II. interní kliniky – odd. 67 po týdenní hospitalizaci. Všem zaměstnaným na tomto oddělení velmi děkuji za celkovou péči po zákroku a jejich neuvěřitelně laskavý a trpělivý přístup k pacientům. Mají náročnou práci, kterou vykonávají s vlídným, přívětivým a ochotným přístupem k pacientům, nešetří úsměvem. Svým úžasným chováním se nemocným snaží zpříjemnit pobyt na oddělení a za to jim moc děkuji.

D. Horáková

Vážený pane řediteli,

byla jsem hospitalizována ve Vaší nemocnici, napřed na IPCe, kde po operaci zlomeného krčku se přidala i oboustranná embolie, pak v Rehab. středisku Nový Lískovec, kam mě přivezli ve stavu „ležáka“ a jak jsem vyrozuměla, nikdo nevěřil, že se postavím na nohy. V tomto rehabilitačním středisku, hlavně na oddělení A, je úžasný, pracovitý a velmi milý kolektiv, který se lidem věnuje, takže asi po měsíci jsem odešla domů. Sice s chodítkem, ale odešla.

Chtěla bych tímto poděkovat celému kolektivu a hlavně paní Mudr. Haně Grešlové, jejíž je to velká zásluha.

Velice Vám děkuji.
Jarmila Plavinová

Vážený pane řediteli,
ráda bych Vám tímto dopisem vyjádřila hlubokou vděčnost a obdiv k Vaším zaměstnancům Stomatologické kliniky za pomoc při povodních v Krnově.

Zejména úžasným sestřičkám Lence Babákové (zorganizovala s kamarádkami nejen finanční pomoc školám), Haně Křížové, Yvettě Kampfové, Aleně Veverkové, Draze Galiové, p. sekretářce Lucii Biderové a hlavně paní laborantce a THP Vladimíře Pařízkové, která vše zprostředkovala, přivezla do Krnova a také ten víkend pomáhala v Branticích u Krnova jako dobrovolník.

Prokázaly neobyčejnou laskavost a štedrost vůči poničeným školám a přípravné třídě na ZŠ v Krnově.

Díky jejich finanční pomoci a darům, mezi které patřily hračky, dětské knihy, hry a další potřebné věci, se našim dětem podařilo obohatit každodenní život o nové radosti. Tyto dary přinášejí úsměv na tváře dětí a nám pomáhají v jejich vzdělávacím a herním rozvoji. Jejich nezištná podpora je pro nás i pro postižené rodiny neocenitelná a v těchto těžkých časech znamená obrovskou pomoc.

Jsem přesvědčená, že můžete být hrdý Vy i vedení Stomatologické kliniky na tým lidí, které vedete. Jejich empatie, ochota pomoci a lidský přístup jsou důkazem toho, jak výjimečné máte zaměstnance.

Děkujeme Vám i celému kolektivu za podporu, kterou nám poskytujete. Vaše klinika je nejen místem odborné péče, ale také místem, kde je srdce na pravém místě.

S úctou a vděčností

Alexandra Střížová
rodilá Krnovačka a učitelka

DÁRCI KRVE U NÁS POMÁHAJÍ ZACHRAŇOVAT ŽIVOTY UŽ PĚT LET

Odběrové centrum Transfuzního oddělení Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně funguje už pět let. První dárcé přivítalo 14. října 2019, kdy se vedení nemocnice rozhodlo navázat na historickou tradici a po letech obnovit provoz transfuzní stanice. Ta byla založena v roce 1949 jako vůbec první na Moravě. Během první půl dekády znovuootevřené centrum přivítalo více než 33 tisíc dárců krve, což znamená, že sestřičky odebraly zhruba 15 kubíků životadárné tekutiny.

Odběrové centrum zpočátku fungovalo pouze jednou týdně a jeho prvními návštěvníky byli vedle ředitele Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně Vlastimila Vajdáka extraligoví hokejisté Komety Brno. Díky přízni dárců se postupně dařilo rozšiřovat provoz na další odběrové dny a od začátku roku 2022 se do té doby Krevní banka stala zcela samostatnou i při zpracování odebrané krve, což umožnilo přerod v plnohodnotné Transfuzní oddělení. S rozšířením a novým přístrojovým vybavením bylo vedle plné krve zahájeno také odbírání krevní plazmy.

„Jsem velmi rád, že se nám za pět let podařilo vybudovat konkurenceschopné Transfuzní oddělení, které dokáže téměř plně pokrýt potřeby pacientů Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně. Nikdy by se to ale nemohlo povést bez našich dárců, kteří se k nám pravidelně a snad i rádi vracejí, a já bych jim za to chtěl upřímně poděkovat,“ uvedl ředitel FNUSA Vlastimil Vajdák.

Odběrové centrum v současné době registruje necelých jedenáct tisíc dárců, více než polovina z nich přichází darovat krev opakovaně. Převažují muži, ze všech provedených odběrů představují téměř dvě třetiny. „V letošním roce k nám prozatím přišlo darovat krev už více než devět tisíc dárců. Pokud budou dobrovolníci i nadále přicházet v takovém počtu, aspirujeme na náš nejúspěšnější rok,“ říká primářka Transfuzního oddělení MUDr. Jarmila Brůnová Celerová s tím, že v roce 2023 krev darovalo přesně 10 701 lidí. „Celorepublikovým trendem je úbytek dárců krve, a tak si nesmírně považujeme skutečnosti, že u nás je to zatím naopak. Budeme se i nadále snažit vytvářet

příjemné prostředí, do kterého se lidé budou mít chuť vracet pomáhat,“ doplňuje hematoložka, která v čele oddělení stojí od samého vzniku odběrového místa.

Při příležitosti pátého výročí odběrového centra si Transfuzní oddělení připravilo dva dny otevřených dveří, během kterých mohli zájemci nahlédnout do zákulisí dárcovství krve a krevní plazmy. Prohlídky přilákaly desítky návštěvníků, kteří se seznámili s celým procesem zpracování krve a křížením krevních skupin. Na vlastní oči viděli například to, jak vypadá plazma dárce, který nedodrží dietní opatření, a na závěr prohlídky je čekalo i malé pohoštění.

Krev může darovat většina zdravých dospělých ve věku 18–65 let, kteří váží alespoň 50 kg a nemají závažné zdravotní problémy. Konkrétní podmínky i dočasná omezení naleznete na darování krve na webu Transfuzního oddělení FNUSA.

KLINICKÉ NUTRIČNÍ TERAPEUTKY PODPORUJÍ KOLEGY VE ZDRAVÉM ŽIVOTNÍM STYLU

Zaměstnanci Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně měli díky iniciativě klinických nutričních terapeutek z Oddělení léčebné výživy možnost nechat si změřit tělesné složení. „Staráme se o zdraví pacientů, ale neměli bychom zapomínat ani na to svoje,“ shodují se Barbora Slanařová a Veronika Volavá na motivaci pro svou aktivitu. Nejen měřením, ale i podanou pomocnou rukou v oblasti výživy, se snaží kolegy podporovat ve zdravém životním stylu.

První vlna měření proběhla už na jaře a kvůli velkému zájmu se organizátorky rozhodly akci zopakovat. „Měření se během čtyř podzimních termínů zúčastnilo přes dvě stě kolegů z různých pracovních pozic, převážně žen,“ komentuje Barbora Slanařová a doplňuje, že někteří přišli i opakovaně, díky čemuž mohli sledovat svůj půlroční progres.

Mgr. Veronika Volavá a Mgr. Barbora Slanařová

Klinické nutriční terapeutky měřily zájemcům tělesné složení v přátelské a důvěrné atmosféře přímo na Oddělení léčebné výživy. „Naši kolegové mohli z analýzy InBody získat cenné informace o tělesné kompozici a lépe tak porozumět svému zdraví,“ říká Veronika Volavá. Po samotném měření následovalo vyhodnocení výsledků bioelektrické impedance klinickou nutriční terapeutkou, při kterém se účastníci mohli snadněji zorientovat v naměřených hodnotách. Nutriční terapeutky kolegy upozornily na nejdůležitější metriky a zároveň jim nabídly možnost další spolupráce, například pomoc se skladbou vyváženějšího jídelníčku. „Díky tomuto komplexnímu přístupu nabízíme nejen možnost lépe poznat a pochopit své tělo, ale také konkrétní nástroje pro zlepšení životního stylu,“ doplňuje Volavá.

Poradenství je k dispozici i veřejnosti, a to v rámci ambulance Oddělení léčebné výživy. Do nutriční poradny se mohou objednávat lidé s žádankou od lékaře, kterým je tato služba hrazena z veřejného zdravotního pojištění, nebo i samoplátci bez doporučení. V rámci péče je u pacientů zhodnocen nutriční stav a sestaven individuální plán.

NEDOVOLTE, ABY VÁS OSLABILA MALNUTRICE

Klinické nutriční terapeutky v rámci listopadové celonárodní kampaně upozornily na rizika spojená s malnutricí. Jedná se o stav, kdy organismus nepřijímá dostatek potřebných živin. Tento problém negativně ovlivňuje celkový zdravotní stav a u pacientů může významně komplikovat léčbu, v krajních případech vést až k smrti.

Kdo je malnutricí ohrožen?

Nejhůře jsou na tom pacienti po překonání kritického stavu na jednotkách intenzivní péče, pacienti s nádorovým onemocněním nebo lidé po chirurgickém zákroku. Riziko roste také u seniorů nad 65 let, zejména pak u klientů domovů pro seniory a u osob, které žijí izolovaně, bez kontaktu s rodinou a blízkými. Není náhodou, že se problém často týká osob ve špatné sociálně-ekonomické situaci.

Jak malnutrici odhalit?

Počátky malnutrice někdy mohou být těžko rozeznatelné, zvláště u lidí s nadváhou. Ne každý, kdo trpí podvýživou, totiž musí slabě vypadat. Kromě nedostatečného příjmu potravy může k malnutrici vést naopak i nadměrný příjem a nevhodné složení stravy. Zpozornět bychom měli při nechtěném hubnutí, ztrátě chuti k jídlu, otocích, poruchách hojení ran, slabosti, únavě nebo změnách nálad.

S malnutricí lze efektivně bojovat. Konkrétní tipy a kontakty poskytující pomoc najdete na webových stránkách rizikamalnutrice.cz.

Ve Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně se správnému nastavení nutriční péče věnuje Oddělení léčebné výživy. Klinické nutriční terapeutky ve spolupráci s ošetřujícími lékaři pro pacienta sestavují individuální nutriční režim, který vychází z jeho diagnózy a vyzkoušených rizik. V případě potřeby na pacienta dohlíží i po propuštění z nemocnice v rámci ambulantního sledování. „Letos na jaře se podařilo otevřít druhou nutriční ambulanci, kde se věnujeme pacientům s těžšími poruchami výživy,“ komentuje vedoucí Oddělení léčebné výživy FNUSA Mgr. Alena Mottlová, Ph.D.

ICRC JE SOUČÁSTÍ NOVĚ VZNIKAJÍCÍHO CENTRA CLARA. BUDE ZKOUMAT NEURODEGENERATIVNÍ ONEMOCNĚNÍ

Výzkum mozku vyžaduje zásadní změnu v přístupu v bádání. Se zcela novým směrem přišly výzkumné týmy čtyř českých pracovišť, které se spojily s francouzskými a německými vědci a společně uspěli v silné evropské konkurenci. Díky tomu vznikne v České republice během následujících šesti let zcela unikátní interdisciplinární centrum excelence CLARA, první svého druhu ve střední a východní Evropě, které se zaměří na vývoj nové generace aplikací využívajících umělou inteligenci, výpočetní modelování a kvantové výpočty. Cílem je posunout hranice výzkumu neurodegenerativních onemocnění, zejména Alzheimerovy choroby, prostřednictvím zpracování rozsáhlých vícerozměrných biologických a klinických dat s využitím výkonných superpočítačů a kvantových metod. Celkový rozpočet centra je 1,1 miliardy korun (43 mil. EUR), přičemž Evropská unie poskytuje v rámci programu Horizon Europe Teaming for Excellence více než 380 milionů korun (15 mil. EUR).

výzkum neurodegenerativních onemocnění (INDRC) a na české straně jej tvoří VŠB – Technická univerzita Ostrava, Český institut informatiky, robotiky a kybernetiky CIIRC ČVUT v Praze a Mezinárodní centrum klinického výzkumu (ICRC), které je společným pracovištěm Fakultní nemocnice u sv. Anny a Lékařské fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Konsorcium doplňují dvě významné evropské výzkumné organizace – francouzský Paris Brain Institute a německé Leibnizovo superpočítačové centrum při Bavorské akademii věd a humanitních oborů (LRZ). Výzkum umělé inteligence bude probíhat ve spolupráci s pařížským výzkumným ústavem umělé inteligence (PRAIRIE-PSAI). Vytvoření nové výzkumné a inovační infrastruktury CLARA, která bude flexibilní, transparentní a podporující spolupráci mezi obory a institucemi, může sloužit jako vzor pro další výzkumná centra v Česku i v zahraničí.

VĚDA VÝZKUM,
VZDĚLÁNÍ

Zatímco současný výzkum Alzheimerovy choroby a dalších neurodegenerativních onemocnění se soustředí na studium dílčích mechanismů způsobujících selhání neuronů, projekt CLARA přináší revoluční přístup. Vědci se neptají jen na to, co způsobuje degeneraci neuronů, ale především na to, co je potřeba k tomu, aby neurony zůstaly zdravé a funkční po co nejdéle dobu pro zachování vysoké kvality života. Tento inovativní směr vyžaduje hlubokou míru poznání napříč různými vědními obory a neobejde se bez podpory pokročilých výpočetních kapacit a umělé inteligence.

Centrum CLARA (z anglického Center for Artificial Intelligence and Quantum Computing in System Brain Research / Centrum pro umělou inteligenci a kvantové výpočty v oblasti systémového výzkumu mozku) vzniká na základě silného konsorcia, jehož koordinátorem je Mezinárodní centrum pro

Kvantové výpočty a umělá inteligence ve službách vědy

Centrum CLARA se zaměří na výzkum možností využití kvantových výpočtů a umělé inteligence ve spojení se superpočítači. Cílem je efektivnější studium komplexních procesů probíhajících v mozku. Tyto technologie umožní analýzu obrovských objemů dat získaných z molekulárního výzkumu a klinických studií. Díky propojení těchto přístupů vědci získají nové poznatky o tom, jak dochází k neurodegenerativním onemocněním a budou moci vyvinout nové způsoby léčby. CLARA tým také bude významně přispívat k rozvoji evropského výpočetního a datového ekosystému v oblasti výzkumu mozku.

„Jako koordinátor projektu a hostitelská organizace bude INDRC hrát zásadní roli při organizaci a řízení výzkumných aktivit.

Naším hlavním úkolem je zajistit efektivní fungování Centra excelence CLARA – od tvorby strategického plánu přes správu výzkumných zdrojů až po podporu spolupráce mezi akademickými institucemi, klinickými centry, malými a středními podniky i neziskovými organizacemi,“ uvedla Mgr. Lenka Uldrijanová, výkonná ředitelka INDRC.

Centrum navazuje na úzkou spolupráci s předními českými univerzitami a jejich pracovišti: za České vysoké učení technické v Praze se na projektu podílí CIIRC ČVUT, za brněnské instituce přispívá ICRC, a za VŠB – Technickou univerzitu Ostrava poskytne výpočetní kapacity Národní superpočítačové centrum IT4Innovations.

„ČVUT v rámci CLARA přispěje expertizou v oblasti umělé inteligence a strojového učení ve výzkumu neurodegenerativních onemocnění zejména prostřednictvím našeho institutu. Naše odborné znalosti v oblasti výpočetních technologií a strojového učení umožní vývoj pokročilých algoritmů a systémů, které budou schopny analyzovat složitá data z výzkumu mozku a přinést nové poznatky o neurodegenerativních onemocněních,“ sdělil prof. Vladimír Mařík, vědecký ředitel CIIRC ČVUT.

„V rámci ICRC se zaměříme na klinický výzkum a studium biomarkerů Alzheimerovy choroby a umožníme integraci naší mezinárodní studie s rozsáhlou skupinou účastníků ve věku 60 až 100 let, ve které zkoumáme kognitivní změny spojené se stárnutím lidského mozku. Naši vědci přinesou do projektu dlouholeté zkušenosti s molekulárními dynamickými simulacemi proteinů,“ uvedl prof. Michal Masařík, přednosta ICRC.

„Naše role spočívá v pořízení, provozování a poskytování výpočetní infrastruktury v našem superpočítačovém centru. Zároveň budeme spolupracovat na integraci kvantových výpočtů, což nám umožní provádět rozsáhlé simulace a analýzy nezbytné pro pochopení komplexních procesů neurodegenerace,“ uvedl dr. Vít Vondrák, ředitel IT4Innovations.

Mezinárodní spolupráce a přínos pro celou Evropu

Význam projektu CLARA přesahuje hranice ČR a středoevropského regionu. Unikátní koncept CLARA umožní prohloubit spolupráci s předními výzkumnými centry v EU i páteří evropskou infrastrukturou pro superpočítače EuroHPC. „Naš tým se zaměří na využití umělé inteligence v lékařském zobrazování a numerických modelech mozkových onemocnění. Spolupráce s CLARA nám umožní rozvinout zajímavé partnerství na evropské úrovni a přispět k vývoji nových diagnostických a prognostických nástrojů,“ uvedl prof. Olivier Colliot, vedoucí vědecký pracovník v Paris Brain Institute a držitel pozice AI Chair v Pařížském výzkumném institutu umělé inteligence – škole umělé inteligence (PRAIRIE-PSAI). „Z tohoto nového partnerství mezi Francií a Českou republikou jsem velmi nadšená. Myšlenka takové spolupráce se poprvé objevila na česko-francouzském bilaterálním workshopu o umělé inteligenci v Praze v roce 2022. Je skvělé, že se rozrostla do tak rozsáhlého projektu,“ dodala prof. Isabelle Ryl, ředitelka PRAIRIE-PSAI.

„Rozsáhlé simulace neuronových sítí, jaké chce provádět centrum excelence CLARA, vyžadují obrovský výpočetní výkon. Spojujeme superpočítače, kvantové počítače a metody umělé inteligence s technickými požadavky LRZ. Nyní se těšíme, že budeme moci využít naše zdroje a odborné znalosti, abychom pomohli výzkumníkům z CLARA získat nové poznatky,“ sdělil prof. Dieter Kranzlmüller, předseda správní rady LRZ.

CLARA navíc otevírá prostor pro rozvoj strategického partnerství se světovými iniciativami v boji proti neurodegenerativním nemocem a představuje významnou příležitost pro český i evropský výzkum se na nové hybné proudy napojit.

„V boji proti neurodegenerativním onemocněním jsme příliš dlouho ztráceli půdu pod nohama. Je načase přehodnotit naše vědecké, lékařské a zdravotnické strategie v boji proti těmto chronickým poruchám, které si vybírají emocionální a finanční daň na životech tolika lidí,“ řekl dr. Ara S. Khachaturian, vedoucí kolegia odborníků CLARA a předseda vědeckého poradního výboru INDRC.

Cílem CLARA je objevovat nové možnosti léčby a prevence neurodegenerativních chorob a zároveň přispívat k řešení globálních výzev, kterým Evropa čelí. Centrum se stane hnačím motorem inovací s širokým společenským a ekonomickým dopadem. Výzkum prováděný v CLARA bude klíčový pro rozvoj nových léčebných metod a postupů, které mohou zlepšit kvalitu života milionů lidí po celém světě.

Centrum CLARA má potenciál stát se lídrem v oblasti výzkumu neurodegenerativních onemocnění nejen v České republice, ale i v celé Evropě. Díky kombinaci nejmodernějších technologií, interdisciplinárnímu výzkumu a mezinárodní spolupráci se CLARA stane významným hráčem v globální boji proti nemocem, jako je Alzheimerova choroba.

Tento projekt je podpořen z rámcového programu Evropské unie Horizont Evropa na základě grantové dohody, číslo 101136607. Byla podána žádost o podporu projektu Centrum pro umělou inteligenci a kvantové výpočty v systémovém výzkumu mozku (CZ.02.01.01/00/23_029/0008437) z prostředků Evropské unie a ČR v rámci OP JAK, jež je nyní v procesu schvalování.

NOC VĚDCŮ OPĚT NA ICRC. VĚDCI NÁVŠTĚVNÍKŮM ODHALILI PROMĚNY, KTERÉ SE ODEHRÁVAJÍ VE SVĚTĚ KOLEM NÁS

Jeden večer, desítky míst napříč celým Českem a pestrý program pro děti i dospělé, který představí vědu zábavným a hravým způsobem. Noc vědců se vrátila a 27. září zavítala do všech velkých českých měst i nečekaných zákoutí. Jedna z největších tuzemských vědeckých akcí se letos inspirovala dílem Franze Kafky a za hlavní téma si zvolila Proměnu. A součástí této úžasné akce bylo i Mezinárodní centrum klinického výzkumu (ICRC). Prohlídky svých pracovišť a seznámení návštěvníků se svým výzkumem si připravily týmy z Centra translační medicíny ICRC, konkrétně tým Cellular and Molecular Immunoregulation a Mechanobiology of Disease. Návštěvníky čekaly interaktivní pokusy, zábavné hry a kvízy, napínavé projekce i přednášky nabitě překvapivými objevy.

Zájem o letošní ročník Noci vědců překonal očekávání. Program největší tuzemské akce popularizující vědu a výzkum přilákal téměř sto tisíc malých i velkých návštěvníků, v desítkách měst po celé České republice se zapojovaly nejen vysoké školy a výzkumné instituce, ale také hvězdárny, muzea nebo technologické firmy. „I s ohledem na rekordní počet zapojených institucí a měst v letošním roce jsme očekávali zvýšený zájem o akci, ale skutečnost vysoce předčila naše očekávání. Z mnoha míst máme informace o tom, že organizátoři byli doslova na hranici kapacitních možností. Ještě více nás pak těší příliv těch návštěvníků, kteří se na Noc vědců vydali poprvé. Ti tvořili bezmála padesát procent návštěvnosti,“ vypočítala Dana Kardová z Vysoké školy chemicko-technologické v Praze, zástupce národního koordinátora Noci vědců 2024.

Celoživotní cesta imunitního systému člověka

Tým Cellular and Molecular Immunoregulation pod vedením Jana Friče vzal posluchače na průzkum fascinující proměny imunitního systému přes dospělost až po stáří. Jak se v průběhu našeho života vyvíjejí obranné mechanismy našeho těla, jak se zvládnou přizpůsobovat změnám a proč jsou někdy oslabené? Co je pro ně klíčové a co zapříčiní jejich změnu? Co se děje v těle při sepsi nebo septickém šoku? To se teorií i praxí dozvěděly desítky nadšených návštěvníků.

Metamorfóza v mechanobiologii

Jakoukoliv buňku lidského těla umějí naši vědci v laboratorní misce proměnit na buňku kmenovou a následně přeměnit zpět na buňku podle vašeho výběru! Tato metamorfóza jim poskytuje prakticky nevyčerpatelný zdroj materiálu pro výzkum biologických procesů a nemocí, včetně kardio-vaskulárních chorob a rakoviny. S výzkumníky z týmu Mechanobiologie onemocnění si mohli zažít, jak funguje stroj na natahování buněk, zkusili si práci se světelnou a fluorescenční mikroskopií, vybavením pro kultivaci buněk, tedy kultivačními nádobami a pipetami, zhlédli ukázkou automatického počítadla buněk a zkusili si včas vyplnit box s pipetami.

O ÚSPĚŠÍCH BEATSEP NA VĚDECKÉ NEKONFERENCI

Ve čtvrtek 10. října se v brněnské kavárně Trojka uskutečnila Nekonference pořádaná SciComHubem, iniciativy zaměřující se na vědeckou komunikaci, která poskytuje prostor pro vzdělání, networking a rozvoj výzkumníků i specialistům vědeckých institucí.

O úspěchy v rámci projektu BEATsep se podělila vědkyně Kamila Bendíčková z týmu Cellular and Molecular Immunoregulation na Mezinárodním centru klinického výzkumu (ICRC). „V týmu jsme si na vlastní kůži vyzkoušeli, jak klíčová je precizní příprava podkladů, srozumitelný jazyk, kontakty a dobré načasování oslovení médií,“ říká výzkumnice. „Je skvělé, že SciComHub přivezli tuto akci do Brna, kde podobné akce zaměřené na komunikaci vědy zatím chybí,“ uvedla.

BEATsep představuje interdisciplinární sdružení výzkumných týmů, zaměřených na výzkum specifických aspektů dlouhodobých následků sepse a PICS, což jsou dlouhodobé fyzické i psychické problémy, které mohou postihnout pacienty po intenzivní péči, a klinických pracovníků specializujících se na léčbu septických pacientů, prevenci dlouhodobých následků a PICS. Vzhledem k očekávaným velkým objemům dat výzkumníci využijí algoritmy umělé inteligence (AI) k integrování složitých klinických a výzkumných dat, a vytvoří snadno použitelný prediktivní nástroj schopný identifikovat pacienty se sepsí s nejvyšším rizikem snížené kvality života.

Projekt BEATsep je koordinovaný týmem Cellular and Molecular Immunoregulation z Mezinárodního centra klinického výzkumu (ICRC) a je do něj zapojeno 11 institucí napříč 6 evropskými státy. Projekt byl zahájen v lednu 2024 a poběží do prosince 2028. Grant HORIZON Europe za 6,9 milionu eur se výzkumnému týmu podařilo získat na podzim 2023.

II. VÝROČNÍ VĚDECKÁ KONFERENCE SÍŤ STROCZECH: NOVINKY A POKROKY V PÉČI O PACIENTY S CMP

Jak můžeme zlepšit diagnostiku a léčbu cévní mozkové příhody (CMP) a přiblížit českou medicínu k světové špičce? Na tyto otázky hledali odpovědi účastníci II. Výroční vědecké konference iktové sítě STROCZECH, která se konala 31. října 2024 ve FNUSA. Setkání zahájil profesor Robert Mikulík, vedoucí projektu, a celý program moderovala doktorka Veronika Kunešová, koordinátorka sítě. Účastníci diskutovali o nejnovějších poznatcích ve výzkumu CMP a jejich přínosu pro praxi.

Síť STROCZECH v roce 2024 významně pokročila v rozvoji infrastruktury i v podpoře akademických studií. „Propojením 22 iktových center s podporou CZECRIN vznikla platforma STROCZECH s potenciálem zásadně posunout úroveň iktové medicíny,“ uvedl profesor Mikulík. Tato spolupráce poskytuje nástroje pro zavádění nových diagnostických a terapeutických standardů.

STROCZECH se dosud zapojil do 25 projektů, z nichž 15 bylo dokončeno. Mezi klíčové projekty patří ARCTIC-I, CONVINCENCE a ENRICH-AF s mezinárodním dosahem, což posiluje postavení ČR v globálním výzkumu CMP. STROCZECH je členem mezinárodních sítí klinických studií ESOTA a GAINS, což nám umožní se podílet na nových mezinárodních studiích. Významné výsledky přinesly i 3 národní studie, iniciované českými neurology, jejichž výstupy by mohly podpořit nové a optimalizovat stávající postupy v klinické praxi.

S novými partnery a projekty na obzoru se STROCZECH připravuje na rozšíření aktivit. „Výsledky akademických studií nám pomáhají nejen prodloužit život pacientů, ale také výrazně zvýšit jeho kvalitu. To, co začíná jako teoretická hypotéza nebo experiment, končí reálnými výsledky, které přináší změny v nemocnicích a zdravotnických zařízeních po celém světě,“ uzavřela diskusi Veronika Kunešová.

ANTIVIROVÁ BUNĚČNÁ TERAPIE ZACHRÁNÍ ŽIVOT TAM, KDE BĚŽNÁ LÉČBA SELHÁVÁ. NYNÍ JI HRADÍ POJIŠŤOVNY

Buněčná terapie představuje jeden z nejpokrokovějších léčebných přístupů současnosti. Vrací do života pacienty, pro něž dosud neexistovala účinná léčba bez trvalých následků. Lékaři ji ve spolupráci s týmem Centra buněčného a tkáňového inženýrství z ICRC využívají zejména u pacientů po transplantaci kostní dřeně, ale i po orgánových transplantacích, k léčbě virových infekcí tam, kde tradiční léčba antivirovými léky selhává. Terapii, která vyjde cca na 800 tisíc, nyní hradí pojišťovny.

Inovativní druh léčby antivirovou buněčnou terapií v Česku přivedlo k širokému spektru pacientů Centrum buněčného a tkáňového inženýrství Mezinárodního centra klinického výzkumu (ICRC), společného pracoviště Fakultní nemocnice u svaté Anny a Lékařské fakulty Masarykovy univerzity, vedené doc. RNDr. Irenou Koutnou, Ph.D. Léčebný program byl nastaven ve spolupráci s Interní hematologickou klinikou Fakultní nemocnice Brno pod vedením prof. MUDr. Jiřího Mayera Ph.D., a Ústavem hematologie a krevní transfuze v Praze týmem MUDr. Roberta Pytlíka, Ph.D. Velký podíl na dostupnosti léčby nelze upřít Všeobecné zdravotní pojišťovně, která jako první poukázala na smysluplnost a pozitivní socioekonomický přínos léčby. Dnes tuto léčbu odebírají transplantáční centra v Praze, Hradci Králové, Ostravě a samozřejmě v Brně.

„Buněčná terapie je jedním z nejprogresivnějších léčebných postupů současné medicíny. Je příslibem pro léčbu stavů, pro které doposud žádná účinná terapie neexistovala,“ vysvětluje vedoucí týmu Buněčného a tkáňového inženýrství Irena Koutná.

Lékaři tuto buněčnou terapii virus specifickými lymfocyty využívají pro pacienty po transplantaci kostní dřeně nebo orgánové transplantaci, kdy mají pacienti po tomto

doc. RNDr. Irena Koutná, Ph.D.

nejjednoduchém zákroku nefunkční nebo potlačenou imunitu – nákaza různými viry je pro ně život ohrožující. „Pokud u těchto pacientů selhávala léčba antivirovými léky, neexistovalo doposud další řešení. Buněčná terapie virus specifickými lymfocyty umí navodit léčebný efekt do tří týdnů,“ pokračuje Koutná. Pacientů, kterým kultivované virus specifické lymfocyty mohou zachránit život, je v České republice kolem třiceti ročně.

Léčba je v České republice dostupná už druhým rokem, letos ji potřebným začaly proplácet pojišťovny. To odborníci považují za ohromný úspěch. „Jsou pacienti, kteří jinou alternativu nemají, je to tak otázka záchranu života. Jeden cyklus takovéto léčby virové infekce vyjde odhadem na 800 tisíc korun. Po prodělání nemoci a léčbě antivirovými léky často zůstávají pacientům různě závažné následky, následná péče tak představuje zátěž pro zdravotnický systém. Pacienti po buněčné terapii se rychle vrací do běžného života. I do toho pracovního,“ upozorňuje vedoucí centra.

Buněčná terapie je léčba založená na lidských buňkách, a to buď vlastních, nebo od dárce. Odebrané buňky se pomocí technik molekulární biologie, tkáňového inženýrství a genových manipulací kultivují, mění, nebo jsou aktivovány k vykonávání své původní činnosti, například obrany organismu. Následně jsou namnoženy, vzniklý buněčný materiál se pak vkládá přímo do těla pacienta.

„Využíváme přirozený potenciál buněk. Naše tělo se umí úžasně regenerovat. Pouze pod vlivem různých faktorů, kterými jsou nejčastěji stres, nemoc, postupující věk, genetické zátěže nebo poškození organismu, buňky své obnovovací schopnosti ztrácí,“ popisuje Koutná. Samotný odběr buněk pro terapii virus specifickými lymfocyty nepředstavuje pro dárce výraznou zátěž. „Je to záležitost dvou až tří hodin, připodobnila bych to k darování krve. My si však extrahujeme jen potřebné buňky a odebranou krev vracíme dárci zpět do těla.“ Před samotným odběrem je potřeba absolvovat lékařské vyšetření, opět velmi podobné tomu před darováním krve. „Odběr buněk není nic, co by nezvládlo 99 % populace,“ dodává.

„My jsme se naučili zacházet i s minimálním množstvím buněk, umíme je namnožit. Pro tento typ léčby je nejlepší, pokud je dárce blízký příbuzný, rodiče, sourozenci nebo potomci,“ pokračuje, „ale hledáme dárce i v registrech dárců.“ Pokud v době napadení virovou infekcí chybí T-lymfocyty, lidské tělo nemá šanci se ubránit. Když tělo dostane tyto buňky darované a vycvičené pro léčbu specifické infekce, reakce jeho imunitního systému se spustí sama.

Fakt, že se buněčnou terapií podařilo v Brně dostat z vědeckých laboratoří k pacientům, je však ohromným úspěchem. „Není už to jen věda, je to účinná léčba,“ uzavírá Irena Koutná.

TECHNOLOGIE PRO EKG, NA KTERÉ SE PODÍLELI BIOMEDICÍNSTÍ INŽENÝŘI Z ICRC, ZÍSKALA CERTIFIKACI KE KOMERCIALIZACI

Technologie pro vysokofrekvenční EKG, na které se podíleli biomedicínské inženýři pod vedením Ing. Pavla Leinvebera, dosáhla velkého úspěchu. Startup VDI Technologies, který je držitelem licence k patentu, nyní získal certifikát ISO 13485, tedy přísnou certifikaci, která je podmínkou pro komercializaci, a technologie je tak o krok dále na cestě do lékařských ordinací.

Technologie pro vysokofrekvenční EKG byla kompletně navržena a realizována v ČR, je chráněna řadou mezinárodních patentů a získala mezinárodní ocenění. Její vývoj probíhal primárně v Ústavu přístrojové techniky AV ČR, kromě výzkumníků z ICRC se na ní podíleli i vědci z Fakultní nemocnice Královské Vinohrady a firmy Cardion.

Technologie umožňuje přesnou neinvazivní diagnostiku elektrické aktivity srdečních komor díky zpracování extrémně slabých ultra vysokých frekvencí signálu EKG. VDI UHF-ECG tak umožňuje cíleně lokalizovat poruchy v elektrické aktivitě srdce a zvolit optimální terapii. Velkou výhodou je jednoduché užívání a interpretace výsledků.

Nová metoda lékařům slibuje snadné použití, protože využívá běžné EKG elektrody a jejich standardní klinické rozložení na hrudníku pacienta. Elektrická akce srdečních komor je pak jasně viditelná na tzv. depolarizačních mapách. Ty vznikají na základě vysokofrekvenčního signálu a barevně ilustrují, jak se elektrický vzruch pohybuje komorami srdečního svalu. Technické řešení je navíc levné a snadno dostupné.

Využití technologie je velmi široké a zahrnuje celou oblast srdeční elektrofyziologie. Snížením počtu nevhodně zvolených léčebných postupů pak slibuje úspory výdajů v rámci celého zdravotnického systému.

BRNĚNSKÁ TRIATLONISTKA ZÁVODILA NA PODPORU NEUROLOGICKÉHO VÝZKUMU

Brněnská rodačka Iva Horčicová letos poprvé v životě startovala na Mistrovství světa v triatlonu. Svým závodem chtěla pomoci dobré věci, a to léčbě a výzkumu Alzheimerovy a Parkinsonovy nemoci. Ve spolupráci s institutem Neur-IN a Mezinárodním centrem klinického výzkumu (ICRC) spouští sbírku, jejíž výtěžek poputuje na nákup temporální interferenční stimulace, experimentální léčby, která prozatím není hrazená ze zdravotního pojištění.

Narodila se v Brně, ale velkou část svého dospělého života strávila v Londýně. Letos se poprvé zúčastní Mistrovství světa v triatlonu ve své věkové kategorii a svým sportovním bojem se rozhodla podpořit výzkum Alzheimerovy a Parkinsonovy choroby. „Tyto nemoci mi bohužel nejsou cizí,“ popisuje závodnice Iva svůj důvod, proč se rozhodla svým závodem přispět právě na léčbu a výzkum neurodegenerativních chorob.

„Můj dědeček trpěl Alzheimerovou chorobou a moje babička v současnosti bojuje s Parkinsonovou nemocí. Sledovat jejich boj je jednou z nejtěžších zkušeností mého života. Vidět, jak dědeček ztrácel paměť až do bodu, kdy mě už někdy nepoznával, bylo devastující. Muž, který měl nespočet příběhů k vyprávění, si najednou nedokázal vzpomenout na mé jméno nebo na naše společné vzpomínky. Měla jsem pocit, že ho ztrácím kousek po kousku,“ vypráví Iva.

„Příprava na mistrovství pro mě nebyla jen o fyzickém výkonu, je to neustálá připomínka toho, jak je aktivní životní styl nezbytný nejen pro zdravé tělo, ale i našeho mozku,“ říká Iva Horčicová. „Ačkoli se hodně mluví o přínosech pohybu například pro kardiovaskulární choroby, to, že jde o způsob, jak snížit riziko neurodegenerativních onemocnění nebo oddálit jejich nástup, se ví už méně,“ doplňuje.

Výzkum těchto neurodegenerativních onemocnění a následná léčba před sebou mají ale ještě dlouhou cestu. Účinný lék neexistuje a jejich prevalence v populaci se neustále zvyšuje. V současnosti neurodegenerativní choroby, mezi které řadíme třeba Alzheimerova nebo právě Parkinsonova, postihují v zemích 1. světa, tedy i v České republice, přibližně 10 % obyvatel nad 65 let. Odhady ukazují, že za 10 let by mohlo jít až o 15 %. „Nám mladým možná připadá, že nám nemůže nic být vzdále-

nější, než choroby jako jsou Alzheimer nebo Parkinson. Jenže opak je pravdou, stále více mých přátel se setkává s těmito nemocí ve svých rodinách,“ říká Iva.

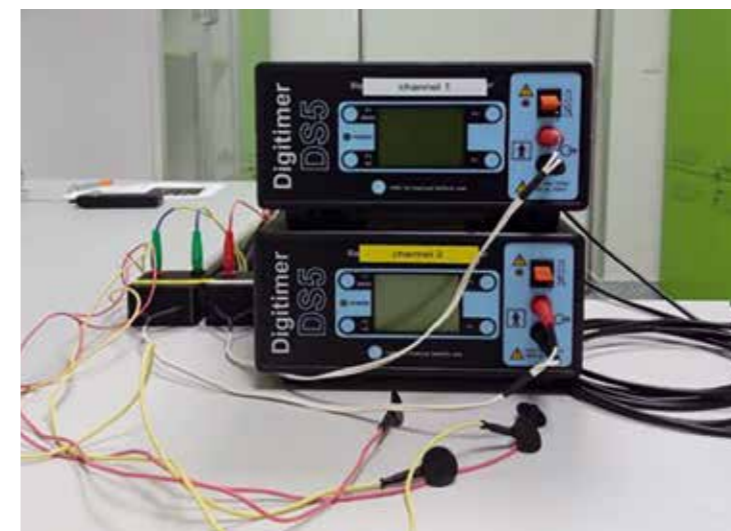
Čeští vědci nejen v rámci institutu Neur-IN se každým rokem přibližují lepší a rychlejší diagnostice neurodegenerativních chorob, léčit Alzheimerova nebo Parkinsonova ale ještě nedokážeme.

„Jakmile nemoc jednou začne mozkové buňky ničit, zvrátit to neumíme,“ říká neurovědec Luboš Brabenec. „Naše experimentální metoda ale pomáhá zasáhnout hlubší struktury mozku a pomáhá nemocným s pracovní pamětí, která je klíčová pro každodenní orientaci v okolním prostředí. Je to příslib, že se pacienti budou moci znovu zapojit do běžného života,“ dodává.

Vědci v Brně využívají účinky temporální interferenční stimulace (TIS), neinvazivní techniky, kterou lze cílit na hloubkové mozkové struktury. Dosaženo je toho použitím dvou párů elektrod upevněných na hlavě, které vytvářejí vysokofrekvenční elektrické pole. Tato pole nemají sama o sobě efekt, když se ale protnou v určené oblasti našeho mozku, vytvářejí interferenční schéma, které stimuluje aktivaci neuronů.

Zařízení TIS, na které chce Iva svým snažením přispět, bude důležité nejen kvůli účinkům experimentální terapie, ale především pro vědce a pro jejich výzkum těchto neurodegenerativních onemocnění. Ten je nesmírně důležitý, protože tato onemocnění, jako je Alzheimerova a Parkinsonova choroba, postihují miliony lidí po celém světě. V České republice je podle posledních dat kolem 150 000 pacientů. S rostoucí délkou života populace se očekává, že počet těchto případů bude v budoucnu ještě narůstat. Včasná a spolehlivá diagnostika je klíčová pro efektivní léčbu, která může zpomalit nebo zastavit progresi nemoci.

DVĚ VÝZNAMNÁ OCENĚNÍ MÍŘÍ K VÝZKUMNÍKŮM ICRC

Podzimní měsíce přinesly do ICRC skvělé zprávy, které potvrzují výjimečnou práci vědců. Byla udělena hned dvě významná ocenění. Ocenění Akademie věd České republiky Praemium Academiae 2024 získal Pavel Krejčí, vedoucí týmu Cell Signaling, a Cenu Rudolfa Lukeše obdržel Martin Marek, vědec v týmu Protein Engineering.

Z rukou předsedkyně Akademie věd České republiky Evy Zažímalové obdržel na konci měsíce října prestižní ocenění Praemium Academiae 2024 vedoucí našeho týmu Cell Signaling a vědec na Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR Pavel Krejčí.

Ocenění s sebou nese i štědrá prémii, tu hodlá použít pro další výzkum mechanismů buněčné komunikace v osmi dílčích projektech, které mimo jiné zahrnují vývoj nových možností léčby poruch růstu, a vývoj nástrojů pro přesnou manipulaci komplexních systémů mezibuněčné komunikace na úrovni celého organismu.

Za významný přínos v oboru bioorganické chemie mořské luminescence byl oceněn Martin Marek z našeho týmu Protein Engineering a Loschmidtových Laboratoří Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity a centra RECETOX.

Martin Marek se věnuje proteinovým katalyzátorům, které jsou zodpovědné za produkci světla živými organismy, tj. fenoménu známému jako bioluminescence. „Podařilo se nám objasnit chemické kroky, které jsou klíčové v procesu bioluminescence. Ukázali jsme, kam a jak se v molekule enzymu váže energeticky bohatá molekula, tzv. Luciferin,“ objasňuje.

Díky pochopení fungování těchto procesů umí vědci vyladit enzymy tak, aby svítily déle nebo intenzivněji. Do budoucna tento objev může mít význam pro biologicky šetrné zdroje světla s nulovou spotřebou elektřiny.

Cenu Rudolfa Lukeše uděluje Česká společnost chemická ve spolupráci s Nadací Experientia. Ocenění převezme Martin Marek na listopadové konferenci Pokroky v organické, bioorganické a farmaceutické chemii – Liblice 2024. Vítězka ceny vybrala z velké konkurence nezávislá mezinárodní komise složená z excelentních světových chemiků.

AKADEMIE ICRC PODPORUJE TALENTY

Více než deset let otevírá Akademie ICRC dveře do světa vědy a výzkumu studentům a studentkám středních a vysokých škol. Tato výjimečná vzdělávací platforma propojuje zvědavé mladé lidi s odborníky a odbornicemi a nabízí vzhled do zákulisí klinického a preklinického výzkumu.

Studující prostřednictvím Akademie nacházejí inspiraci, prohlubují své znalosti, rozšiřují si obzory o kariérních možnostech a seznamují se s dalšími motivovanými studenty/studentkami. Doposud prošlo Akademií přes 3000 studujících, z nichž více než 100 si vyzkoušelo stáž ve výzkumných týmech ICRC. Někteří z nich v nich stále působí nebo našli uplatnění ve spolupracujících institucích či zahraničí. Často se pak do Akademie zapojují v roli přednášejících či mentorů/mentorek a sdílejí své zkušenosti.

Akademie ICRC je především známá svými akcemi – od poutavých online Science Talks s experty/expertkami na různá témata, přes LabTours po pracovištích, až po víkendové semináře plné intenzivního vzdělávání v oblasti vědy a výzkumu.

Letošní seminář proběhl začátkem listopadu a zúčastnilo se jej 52 studujících z různých škol a oborů, kteří zažili víkend plný přednášek, interaktivních small groups a zajímavých diskuzí.

Největší výzvou pro účastníky/účastnice listopadového semináře byla týmová soutěž. Letos měly týmy za úkol zpracovat odborný článek do prezentace, kterou musely obhájit před odbornou porotou složenou z Mgr. Marcely Hortové Kohoutkové, Ph.D., MUDr. Martina Pešla, Ph.D. a RNDr. Michala Masaříka Ph.D. Navíc se všechny týmy zapojily také do oponentury a poskytly tak jiným týmům zpětnou vazbu. To vše pod časovým tlakem a s nutností efektivní týmové spolupráce.

Seminář tedy nepodporuje jen rozvoj znalostí a dovedností, ale přibližuje reálnou dynamiku vědecké práce. Pro mnohé to byla první zkušenost v oblasti prezentace výzkumných výsledků a nutno říct, že všechny týmy zvládly zpracovat zadaný projekt naprosto skvěle. Jen jeden ale mohl zvítězit. Byl to tým ve složení:

Tereza Bílková – MUNI, SCI, 4. ročník
obor: Molekulární biologie a genetik

Martin Dominik – MUNI, LF, 3. ročník,
obor: Všeobecné lékařství

Viktorie Duong – MUNI, LF, 1. ročník,
obor: Všeobecné lékařství

Jan Kozma – Gymnázium Christiana Dopplera, 3. ročník

Lucie Šípková – MUNI, SCI, 4. ročník,
obor: Bioanalytická laboratorní diagnostika ve zdravotnictví
– Bioanalytik

Aneta Venhudová – VUT, FEKT, 4. ročník,
obor: Bioinženýrství

Veronika Zpěváková – MUNI, PHARM,
5. ročník obor: Farmacie

Jak jeho členové/členky hodnotí seminář a co jim účast přinesla shrnuje krátký rozhovor.

Jak fungoval váš tým v průběhu víkendového semináře?

Tereza Bílková

Hned na začátku jsme založili WhatsApp skupinu, díky které jsme mohli být v neustálém kontaktu. Líbilo se mi také, že jsme si jasně rozdělili úkoly, a tím pádem se každý mohl plně soustředit na svoji úlohu v týmu.

Martin Dominik

K práci jsme využili hlavně volné chvíle mezi přednáškami i a jiným programem, kdy jsme se domluvili, co nejdůležitějšího bychom asi chtěli v krátkých 5 minutách sdělit. To bylo nejobtížnější. Během sobotního večera pak každý pracoval na přidělené části a přes videohovor jsme pak vše sladili dohromady.

Viktorie Duong

Zcela zásadní byl dle mého fakt, že většina studovala jiný obor, což nám umožnilo vidět věci z jiné perspektivy.

Veronika Zpěváková

Navíc všichni v našem týmu měli po celou dobu stejný prostor se zapojit a přispět. Panovala mezi námi přátelská a bezpečná atmosféra, ve které se nikdo nemusel bát sdělit svůj názor.

Co si myslíš, že stojí za vaším týmovým úspěchem jako výherců soutěže?

Jan Kozma

Těžko říct. Do samého vyhlášení vítězů nikdo z nás nevěřil, že soutěž vyhraje. Avšak zpětně bych řekl, že to bylo díky tomu, že jsme z našeho článku vybrali jen to nejpodstatnější. Což při prezentaci vědecké studie v rámci pěti minut není nejjednodušší.

Aneta Venhudová

Řekla bych, že jsme si správně rozdělili, kdo bude zpracovávat jaké téma. Ale co jsem pozorovala ostatní týmy prezentovat, přišlo mi, že to měli podobně. Takže těžko říct, co se porotcům líbilo nejvíce.

Lucie Šípková

Za naším úspěchem pravděpodobně stojí vzájemná podpora, komunikace a skvělá týmová spolupráce během celého víkendu.

Co se ti na semináři nejvíce líbilo?

Aneta Venhudová

Rozmanitost témat, která se probírala, a koncept soutěže jako prezentace nějakého vědeckého článku. Zejména pro účastníky, kteří jsou stále na střední škole nebo nikdy neprezentovali například bakalářskou práci, si myslím, že je to velmi přínosná zkušenost.

Viktorie Duong

Nejvíce se mi líbilo nasazení a zápal pro věc, které projevíli snad všichni přednášející, jak v průběhu oficiálního programu, tak i na neformálním večerním setkání. Cení si také zábavných přednášek a workshopů, ze kterých si odnáším nespočet užitečných tipů a rad.

Veronika Zpěváková

Opravdu oceňuji celou organizaci a nápaditost semináře. Každá přednáška a každý přednášející přinesl zajímavé téma, a skupinový projekt nás sblížil. Třešničkou na dortu byla skvělá atmosféra, která nás celý víkend obklopovala.

Co je to hlavní, co si ze semináře odnášíš? A jak to ovlivní tvé budoucí plány?

Tereza Bílková

Odnáším si zejména motivaci pokračovat ve studiu svého oboru a zlepšovat se v něm. Zároveň jsem si odnesla i to, že nemá smysl se bát kontaktovat vedoucí výzkumných týmů se zájmem o absolvování stáže. Někdy i jeden pouhý email může otevřít nový svět plný skvělých příležitostí.

Martin Dominik

Hlavně radost, že jsem zase potkal lidi, kteří vzdělávání a práci neberou jen jako nutné zlo. Jsem také vděčný za všechny přednášky, ze kterých jsem si odnesl několik papírů zajímavých poznámek. Seminář mě utvrdil v touze věnovat se v budoucnu klinické praxi i výzkumu. Byl jsem na vážkách, jakým směrem se spíše vydat. Ale teď mi přijde, že dělat klinický výzkum bez klinických zkušeností by mohlo pokulhávat. Že by člověku mohlo chybět to spojení s realitou a výsledky by pak mohly být hůře aplikovatelné.

Lucie Šípková

Zejména cenné informace o klinickém výzkumu a praktické dovednosti, jako je příprava na pohovor a prezentace projektů. Tyto zkušenosti využiji jak ve studiu, tak i v budoucí kariéře.

Jan Kozma

Ze semináře si v první řadě odnáším širokou řadu nových vědomostí. Jak ze současných oblastí klinického výzkumu, tak hlavně mnoho rad pro studenty, jak se uplatnit, vydají-li se vědeckou cestou. Osobně jsem informace ze semináře byl schopen využít hned po jeho skončení.

SVĚTOVÝ DEN CÉVNÍ MOZKOVÉ PŘÍHODY:

NÁVŠTĚVNÍCI KNIHOVNY SI PŘIPOMNĚLI ZÁSADY PREVENCE I PRVNÍ POMOCI

Cévní mozková příhoda je druhou nejčastější příčinou úmrtí na světě a na první pohled nemusí být zcela rozpoznatelná. U příležitosti Světového dne cévní mozkové příhody, který připadá na 29. října, si Skupina veřejného zdraví týmu Stroke Mezinárodního centra klinického výzkumu (ICRC) připravila pro zájemce osvětový program.

Mozková mrtvice má tři hlavní příznaky, na které metoda FAST odkazuje. Jedná se o skleslý ústní koutek (Face – obličej), náhlou nehybnost ruky či nohy (Arm – paže) a náhlé potíže s mluvením (Speech – řeč). Písmeno T odkazuje na čas (Time), protože v případě mozkové mrtvice mohou o následném stavu postiženého rozhodovat minuty.

Jak přesně se příznaky cévní mozkové příhody projevují a jak na ně správně reagovat, učily členky Skupiny veřejného zdraví v Knihovně Jiřího Mahena v Brně, a to v rámci dvou obsáhlých interaktivních přednášek, při kterých se kromě základů první pomoci při mrtvici účastníci dozvěděli, co přesně se v mozku při onemocnění odehrává. Součástí byl i znalostní kvíz, v němž mohli návštěvníci vyhrát zajímavé ceny. U stánku si pak zájemci mohli nechat změřit krevní tlak, získali praktické rady a zjistili, jak rychle pomoci ostatním.

Iniciativa Skupiny veřejného zdraví Act FAST se zaměřuje na vzdělávání o mozkové mrtvici. Jejich cílem je na základě vědeckých poznatků informovat veřejnost – od žáků základních škol až po seniory – o prevenci, příznacích a správné reakci na cévní mozkovou příhodu.

HOBIT PROŠKOLIL VÍCE NEŽ 21 TISÍC DĚTÍ V PREVENCI MRTVICE

Světový den cévní mozkové příhody, který připadá na 29. října, připomíná důležitost včasného rozpoznání mozkové mrtvice a toho, jak na ni správně reagovat. Program HOBIT, který se zaměřuje na vzdělávání dětí o příznacích mrtvice, proškolil za 10 let své existence už desetinu všech škol v České republice.

Cílem programu je šířit povědomí o příznacích a prevenci mozkové mrtvice a dalších civilizačních onemocnění a jeho dosah neustále roste. Jen za loňský rok jej využilo přes 8000 dětí ze 440 základních škol a gymnázií. Výsledky potvrzují, že společnost čím dál silněji vnímá závažnost tohoto tématu a školy program stále častěji zařazují do své výuky. „Se vzdělávacím programem HOBIT jsme začali před 2 lety a jsme z něj stále nadšení. Práce s ním je vhodným doplněním k teoretické výuce a praktickému nácviku první pomoci. Děti se díky programu naučily, jak rychle rozpoznat prvotní příznaky náhlých stavů a jak na ně reagovat,“ popsala svoje zkušenosti s projektem učitelka základní školy Štoky Kristýna Douchová.

zájemce mimo jiné naučí, jak rozpoznat a reagovat na mrtvici pomocí metody FAST (Face – spadlý ústní koutek, A – nehybná paže, S – potíže s řečí, T – nutné ihned volat 155). „V 85 % případů mrtvice nebolí, a proto lidé její projevy podceňují.

Při pozdní reakci ale zanechává vážné následky nebo končí i úmrtím. Rozpoznat mrtvici a zachránit tak život svému blízkému může i dítě, proto program cílíme na školáky,“ řekla Hana Maršáková, vedoucí programu HOBIT.

Program funguje od roku 2014 a jeho vývoj stojí na vědeckém výzkumu. Vzdělávací moduly vznikly ve spolupráci s Fakultní nemocnicí Brno, Fakultní nemocnicí Ostrava, Krajskou hygienickou stanicí Jihomoravského kraje a expertní skupinou na prevenci města Brna. Do programu se školy mohou zapojit bezplatně kdykoliv během roku přes webové stránky www.programhobit.cz.

HOBIT se věnuje nejen mozkové mrtvici, ale i srdečnímu infarktu, které patří mezi nejčastější příčiny úmrtí. Další z šesti vzdělávacích modulů se zaměřují na témata jako diabetes 2. typu a obezita, panická porucha, covid-19 a závislosti, které mají přímý vliv na riziko vzniku mozkové mrtvice a infarktu.

Program využívá e-learning se simulačními výukovými videi a testovými otázkami a nabízí také doplňující vzdělávací nástroje jako pracovní listy nebo mobilní aplikaci HOBIT | Hra o život, která dětem přibližuje symptomy nemocí interaktivní formou.

HOBIT také aktivně spolupracuje s různými organizacemi, nedávno například navázal spolupráci s vědeckým parkem VIDA!, kde si děti mohou nově vyzkoušet interaktivní sanitku. Výstava

FRESENIUS MEDICAL CARE

Dialýza v pohodlí domova

Váš partner pro domácí dialýzu

Zkrácené informace o zdravotnických prostředcích

Sleep•safe harmony. Přístroj sleep•safe harmony je určený pro léčbu pacientů s omezením funkce ledvin nebo s terminálním selháním ledvin, bez ohledu na jejich věk. Zajišťuje podporu životních funkcí odstraňováním nadměrného množství tekutin a detoxikací. Nabízí možnost provedení aAPD, NIPD, CCPD, tidal dialýzy, iPD nebo PD-Plus terapie. Kontraindikace: Tento přístroj se nesmí používat u pacientů s vážným chronickým zánětlivým onemocněním střev nebo velkými abdominálními srůsty. Jedná se o zdravotnický prostředek (třída rizika IIb). Přístroj mohou instalovat, provozovat a používat jen osoby, které mají potřebné vzdělání nebo znalosti a zkušenosti a byly za tímto účelem prokazatelně zaškoleny. Pro detailní informace o správném používání, možných nežádoucích účincích, interakcích a kontraindikacích čtěte pozorně návod k použití. Ten též obsahuje přehled vhodného spotřebního materiálu a příslušenství, které lze bezpečně s přístrojem používat. Dříve, než se použije jiný spotřební materiál a či příslušenství, se musí ověřit jejich vhodnost. Výrobce: Fresenius Medical Care AG, Else-Kröner-Strasse 1, 61352, Bad Homburg, Německo. **NxStage System One.** Přístroj NxStage System One je určen k léčbě selhání ledvin nebo hypervolemie pomocí hemofiltrace, hemodialýzy a/nebo ultrafiltrace ve středisku poskytujícím chronickou péči. Systém je rovněž určen pro hemodialýzu v domácích podmínkách, včetně domácí noční dialýzy. Veškeré léčebné postupy musí být předepsány lékařem a musí na ně dohlížet školený a kvalifikovaný personál, který je předepisujícím lékařem považován za kompetentní k používání tohoto prostředku. Při provádění noční léčby pomocí NxStage System One je nutné použití detektorů úniku tekutin z očního přístupu, přístroje a kazety. Jedná se o zdravotnický prostředek (třída rizika IIb). Pro další informace o správném používání a rizicích čtěte pozorně návod k použití. Výrobce: NxStage Medical, Inc., 350 Merrimack St, Lawrence, MA 01843, USA. Hemodialyzační systém **5008S.** Hemodialyzační systém 5008S slouží k mimotělnému očištění krve pacientů s omezenou funkcí ledvin. Pohání a kontroluje oběh dialyzačního roztoku a mimotělní krevní oběh. Hemodialyzační systém je standardně navržen pro terapii pomocí postupu ONLINE. V tomto případě je substituční objem automaticky optimalizován funkcí AutoSub plus. S hemodialyzačním systémem lze provádět jak acetátovou, tak i bikarbonátovou dialýzu. Může být provedena ISO-UF (ultrafiltrace bez průtoku dialyzátu). Je určen pro použití pro dialýzu v zařízeních pro zdravotní péči nebo v domácnostech. Jedná se o zdravotnický prostředek (třída rizika IIb). Přístroj mohou instalovat, provozovat a používat jen osoby, které k tomu mají potřebné vzdělání nebo znalosti a zkušenosti a byly prokazatelně zaškoleny. Pro detailní informace o správném používání, možných nežádoucích účincích, interakcích a kontraindikacích čtěte pozorně návod k použití. Ten též obsahuje přehled vhodného spotřebního materiálu a příslušenství, které lze bezpečně s přístrojem používat. Dříve, než se použije jiný spotřební materiál či příslušenství, se musí ověřit jeho vhodnost. Výrobce: Fresenius Medical Care AG, Else-Kröner-Strasse 1, 61352, Bad Homburg, Německo. Terapie domácí dialýzy předepisuje lékař. Poslední datum revize tohoto materiálu: 15. 5. 2024.

Česká republika: Fresenius Medical Care - ČR, s.r.o.
Evropská 423/178 · 160 00 Praha 6 · Telefon: +420 237 037 900
www.freseniusmedicalcare.cz

Regenerace po karcinomu prsu

- **psychickou pohodu** pomáhá navodit krásné prostředí našich lázní a vzájemná podpora
 - **rehabilitace** vedené fyzioterapeutem snižují riziko vzniku lymfedému (otok končetiny) a omezení hybnosti ramenního kloubu
 - **terapie nervového systému** napomáhá zmírnit potíže, jako je neuropatie (pocit strnulosti, mravenčení, narušené citlivosti)
 - **osobní přístup** našich zkušených lékařů a fyzioterapeutů vám zajistí tu nejlepší péči přesně podle vašich potřeb

Nejste v tom sami! Požádejte lékaře o návrh na lázeňskou péči.

